

ØKONOMIPLAN 2022-2025
MED
ÅRSBUDSJETT 2022

FOR
STOR-ELVDAL KOMMUNE

Vedtatt kommunestyret i sak 2021/86 14. desember 2021

Stor-Elvdal
kommune

INNHOOLD

1	Innledning	4	
1.1	Lovgrunnlag		4
2	Rådmannens kommentarer	5	
3	Forutsetninger	7	
3.1	Overordnede styringssignaler		7
3.2	Overordnede budsjettforutsetninger		10
3.3	Prioriteringer		11
3.4	Særskilte tema		14
3.5	Pensjon		15
3.6	Drifts- og kapitaltilskudd til private barnehager		16
3.7	Selvkost		16
3.8	Gebyr- og betalingssetser		17
3.9	Handlingsreglene		17
4	Lånegjeld og fondsbeholdning	18	
4.1	Fondsbeholdning		18
4.2	Lånegjeld		19
5	Årsverk - budsjettert	22	
6	Økonomisk analyse	24	
6.1	Driftsresultat		24
6.2	Inntekter		25
6.3	Likviditet		26
7	Driftsbudsjett	27	
7.1	Bevilgningsoversikt drift – finansinntekter		28
7.2	Budsjettskjema 1B – sektorens rammer		32
7.3	Økonomisk oversikt – drift		33

8	Politisk virksomhet	34	
8.1	Generelt		34
8.2	Økonomiplan m/endringer		34
8.3	Kontrollutvalget		35
9	Administrasjon	36	
9.1	Generelt		36
9.2	Økonomiplan m/endringer		37
9.3	Målsettinger		39
10	Oppvekst og utdanning	40	
10.1	Generelt		40
10.2	Økonomiplan m/endringer		41
10.3	Målsettinger		43
11	Helse og velferd	45	
11.1	Generelt		45
11.2	Økonomiplan m/endringer		46
11.3	Målsettinger		49
12	Samfunnsutvikling	50	
12.1	Generelt		50
12.2	Økonomiplan m/endringer		51
12.3	Målsettinger		53
13	Selvkost	54	
13.1	Økonomiplan m/endringer		54
14	Investeringer	55	
14.1	Bevilgningsoversikt – Investering		55
14.2	Budsjettskjema 2B – Investeringsbudsjett, fordeling		56
15	Tiltak som ikke ble valgt	60	
	Særutskrift - Behandling i kommunestyret PS 2021/86	61	
	Vedlegg 1 - Selvkost VAR Årsbudsjett 2022		
	Vedlegg 2 - IKT Samarbeidet SÅTE		
	Kommunale gebyrer 2022		
	Kontrollutvalget sitt vedtak til budsjett 2022		
	Godtgjørelse til ombudsmenn 2022		

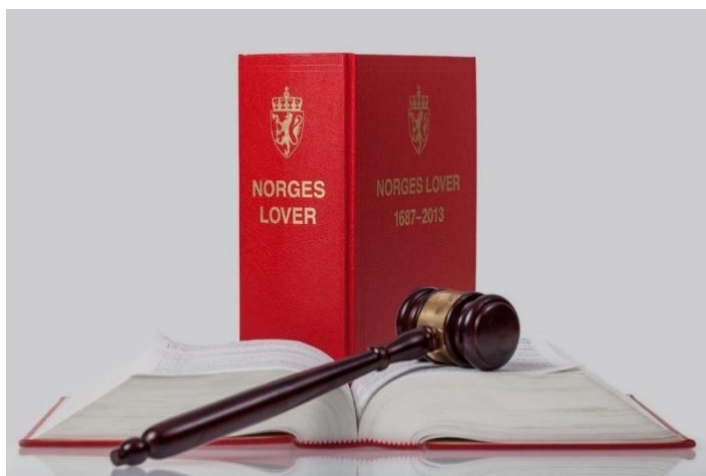
1 INNLEDNING

1.1 LOVGRUNNLAG

I henhold til kommunelovens kapitel 14 skal det vedtas et årsbudsjett og en økonomiplan for 4 år, som omfatter hele kommunens virksomhet og gir en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden.

Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret. Årsbudsjettet skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret. Budsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel. Formannskapetets innstilling til årsbudsjett med de forslag til vedtak som foreligger, legges ut til alminnelig ettersyn 14 dager før behandling i kommunestyret.

2 RÅDMANNENS KOMMENTARER

«Hit eit steg, og dit eit steg», sang Ingebrigt Davik på Barnetimen for oss små da jeg var liten. Sangen handlet om førsteklasingens vei til skolen. Turen tok lang tid, og det var mye frem og tilbake. Refrenget om «hit eit steg og dit eit steg» passer også godt i sangen som burde vært skrevet om en del av kommunens økonomiske koronahverdag det siste året.

Rådmannens forslag til budsjett og handlingsplan 2022 – 2025 er innrettet slik at kommunen holder en stø kurs framover der kommuneplanens hovedmål ligger til grunn. Det er et stramt budsjett som i grove trekk viderefører dagens driftsrammer. Etter flere år med til dels kraftige kutt mener rådmannen at det er riktig å konsolidere driften på dagens nivå, så langt det er mulig innenfor de rammene kommunen har. Det er derfor i størst mulig grad unngått å gå inn på de store kuttene, i tillegg som enkelte muligheter for økte inntekter er pekt på. Dette er en bevisst prioritering som også er myntet på å skape mest mulig ro og stabilitet i organisasjonen neste år etter en turbulent og svært krevende periode.

Budsjettforslaget er basert på den avgåtte regjeringens forslag til statsbudsjett. Statsbudsjettet var i den restriktive enden av utfallsrommet som ble skissert i kommune-proposisjonen i mai. Rådmannen er spent på om den nye regjeringen og Stortinget vil styrke kommunenes økonomi. Vi har registrert at enkelte kommuner budsjetterer med en påplussing i sin budsjettet allerede før statsbudsjettet vedtas i desember. Det har rådmannen i Stor-Elvdal også vurdert, men valgt å ikke gjøre. Dersom det skulle komme en tilleggsproposisjon til kommunene i desember, bør dette bidra til å styrke avsetning til disposisjonsfondet som alltid er under press.

For neste år foreslås det å sette av ressurser fra disposisjonsfondet til blant annet bredbåndsutbygging og maling av tre kirker. Strand, Evenstad og Atnosen kirke. Samtidig forslår rådmannen å omgjøre vedtaket der det i 2019 ble vedtatt å bruke 8 mill. kroner av fond til bygging av omsorgsboligen. Bruk av fond er etter rådmannens vurdering ikke bedriftsøkonomisk hensiktsmessig med dagens gunstige pris på låneopptak av samme sum.

Stor-Elvdal har opparbeidet et økonomisk handlingsrom grunnet brukbar likviditet, god avsetning de senere årene til disposisjonsfond og lav gjeldsbelastning. Dette handlingsrommet tas nå i stor grad ut gjennom en høy investeringstakt. Med investeringene blir Stor-Elvdal mer attraktiv, men samtidig skal og må vi rasjonalisere driften når det bygges ny barnehage, fritidsklubb og frivillighetssentral, når svømmebasseng og gymsal blir påbegynt, sammen med rehabilitering av Nav - lokaler. Det forutsettes oppstart i prosjektet for nye omsorgsboliger og helsehus neste år. Enkeltprosjekt og summen av prosjekter vil kreve meget av egen organisasjon. Rådmannen foreslår derfor at deler av stillingene som direkte jobber inn mot prosjektene, delfinansieres med investeringsmidler neste år og i 2023. Med økte investeringer øker kommunens gjeld. I en periode med økende renter medfører dette at kommunens finanskostnader i form av renter og avdrag øker. Rådmannen advarer derfor mot vesentlige investeringene i årene som kommer, utover det som allerede ligger i økonomiplanen.

Oppvekstreformen trer i kraft 01.01.2022. Satsingen innenfor dette området må i større grad ses på tvers av sektorene. Kommunen er allerede godt i gang med å utvikle og forsterke det forebyggende arbeidet for barn og unge. Intensjonen med oppvekstreformen fra statens side er å gi kommunene incentiver og muligheter til mer forebygging og mer samarbeid på tvers av tjenester. Selv om reformen først og fremst regulerer barnevernet, er det enighet om at målene best oppnås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren.

Det må også være fokus på å utvikle det regionale tjenestesamarbeidet med kommunene i Sør-Østerdalen. Alle prognoser tilsier at kommunen verken har finansielle eller menneskelige ressurser til å levere tjenester på dagens nivå i fremtiden. Det vil derfor være nødvendig å forsterke kulturen og incentivene for innovasjon. Det er i hovedsak gradvis innovasjon i hverdagen som bør være hovedsatsingen, men kommunen skal være åpen for å være med på radikal innovasjon hvis anledningen byr seg. I forlengelsen av dette har Stor-Elvdal kommune sammen med SÅTE - kommunene og Elverum, Åsnes og Våler, innledet drøftinger med HIKT i Hamar denne høsten. Rådmannen anbefaler at Stor-Elvdal forsterker intensjonen med å tiltre et større IKT-samarbeid i 2022-2023, enten alene eller sammen med ovenstående kommuner. Hovedgrunnene er todelt, men det fremstår åpenbart at stordriftsfordeler og utviklingskraft krever et langt større samarbeid og kompetansemiljø enn det vi har vært en del av de senere årene. Kompetanse, IKT og digitalisering er viktige grunnpillarer for å evne innovasjon i vår kommune - og for å øke graden av selvhjulpenhet for våre innbyggere.

Kommunen må ta et helhetsansvar inn mot realisering av kommuneplanen. Dialog med innbyggerne i stort og smått er viktig inn mot vitalisering av planen. Når vi samtidig hører at enkeltområder kan og må prioriteres, betyr ikke det at enkeltsaker automatisk må rykke frem i køen av saker vi skal prioritere. Resultatet kan bli at langsiktig utviklingsarbeid må vike, og at ressursene ledes for smalt i én retning. Det er ikke lett for rådmannen med en liten organisasjon rundt seg å holde fast ved det langsiktige, når det forventes at man skal kaste alt man har i hendene, for å rette opp i saker enkelte kommer over eller brenner for. Det betyr ikke at man ikke skal løfte frem saker som politiker, men ha forståelse for at ikke alt blir prioritert like høyt og umiddelbart.

Rådmannen vil takke alle kolleger som har bidratt i utarbeidelsen av budsjettet. Det er gjort en formidabel jobb, ikke minst i forhold til å sammenstille et budsjett med en videreføring av svært stramme rammer.

Stor-Elvdal 15. november 2021

Leif Harald Walle
Rådmann

3 FORUTSETNINGER

3.1 OVERORDNEDE STYRINGSSIGNALER

KOMMUNESEKTOREN 2021 – ENDRINGER I DET ØKONOMISKE OPPLEGGET

Anslaget for skatt på inntekt og formue er oppjustert med 5 mrd. kroner sammenlignet med RNB (Revidert nasjonal budsjett), til 188,4 mrd. kroner. Økningen har i hovedsak sammenheng med høyere lønns- og sysselsettingsvekst i 2021 og høyere mottatte utbytter i 2020 enn tidligere anslått. Oppjustering av skatteanslaget påvirker kun inntektene i 2021, da nivået på kommunenes skatteinntekter i 2022 fastsettes med utgangspunkt i skattenivået fra RNB.

På den annen side har prisveksten også vært betydelig høyere enn anslått i RNB, først og fremst drevet av økte priser på elektrisitet og byggevarer. I tillegg ble lønnsoppgjøret noe høyere enn tidligere anslått. Samlet sett fører dette til at regjeringen oppjusterer anslaget for lønns- og prisveksten i kommunal sektor i 2021 med 0,6 prosentpoeng til 3,3 prosent. Denne oppjusteringen medfører en varig økning av kostnadsnivået i kommunesektoren med om lag 2,4 mrd. kroner (anslaget for lønns- og prisveksten i 2022 er beregnet ut fra det oppjusterte kostnadsnivået for 2021),

Regjeringen foreslår ingen justering i bevilgningene relatert til covid-19 i tilknytning til statsbudsjettet for 2022, men bemerker at mandatperioden til arbeidsgruppen som gir faglige vurderinger av de økonomiske konsekvensene av pandemien for kommunesektoren er forlenget til april 2022. I neste rapport skal arbeidsgruppen anslå merutgifter og mindreinntekter for hele 2021, og regjeringen vil i revidert nasjonalbudsjett for 2022 komme tilbake med en ny vurdering av merutgifter og mindreinntekter i kommunesektoren i 2021.

KOMMUNESEKTOREN 2022 – DET ØKONOMISKE OPPLEGGET

I statsbudsjettet legges det opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter i 2022 med 1,6 mrd. kroner. Dette er helt nederst i det intervallet som ble angitt i kommuneproposisjonen for 2022. I tilknytning til realveksten kan det nevnes at anslaget for veksten i pensjonskostnader utover lønnsvekst i 2022 er nedjustert med 0,2 mill. kroner til 0,4 mill. kroner.

I kommuneproposisjonen var ikke noe av den angitte veksten i frie inntekter knyttet til statlige satsinger og prioriteringer. I statsbudsjettet har imidlertid regjeringen begrunnet 100 mill. kroner av veksten i frie inntekter med å legge til rette for flere barnehagelærere i grunnbemanningen (satsingen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage). Regjeringen viser videre til at denne satsingen må ses i lys av ambisjonen om at 50 pst. av de ansatte i barnehagen skal være barnehagelærere innen 2025. Videre begrunnes 75 mill. kroner av veksten med tiltak for barn og unges psykiske helse, herunder lavterskeltilbud (satsingen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse).

Det er ingen endring i måltallet for skattens andel av samlede inntekter, med andre ord skal disse også i 2022 utgjøre 40 prosent av samlede inntekter. Oppjusteringen av skatteanslaget som skjedde i kommuneproposisjonen og som videreføres til 2022 (2,7 mrd. kroner) medfører at det må foretas en omfordeling innenfor de frie inntektene, fra skatt til rammetilskudd. I tillegg forventes økning i skattegrunnlaget som følge av god sysselsettingsvekst i 2022 (1,4 prosent) samtidig som forventede utbytteinntekter er oppjustert. Forslag om å justere ned den kommunale skattøren med 1,2 prosentpoeng til 10,95 prosent må ses i lys av dette.

Tilskudd som innlemmes i rammetilskuddet 2022:

a) Barnevern

Barnevernsreformen innebærer at kommunene får et større finansielt ansvar. Rammetilskuddet til kommunene er som følge av dette økt med 1 310 mill. kroner i 2022. (ca. 0,317 mill. kroner for SEK)

I tillegg til selve barnevernsreformen innebærer kommuneopplegget for 2022 at: Tidligere øremerket finansiering av stillinger i barnevernet er innlemmet i kommunenes rammefinansiering fra og med 2022. Dvs. at fra og med kommende budsjettår vil ikke kommunene motta øremerket tilskudd for disse stillingene. (ca. 0,31 mill. kroner for SEK, mens det øremerkede tilskudd var i 2021 på kr. 0,959 mill.kr.)

b) Grunnskole - Ekstra naturfagstime

Det innføres en ekstra time naturfag i grunnskolen fra skoleåret 2022/2023. Rammetilskuddet er som følge av dette økt med 100 mill. kroner i 2022, og er fordelt etter delkostnadsnøkkel for grunnskole. (ca. 0,04 mill. kroner for SEK)

Tidligere øremerket tilskudd til lærernorm/tidlig innsats i grunnskolen ble innlemmet i rammetilskuddet fra og med 2020. I 2021 er halvparten av midlene gitt særskilt fordeling i tabell C, mens resterende er fordelt gjennom rammetilskuddets ordinære del (innbyggertilskudd og utgiftutjevning). Fra og med 2022 skal hele det tidligere tilskuddsbeløpet fordeles etter de ordinære kriteriene i rammetilskuddet (delkostnadsnøkkel for grunnskole).

c) Sosial

Økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger

Det foreslås å innføre en felles dagsats for tiltakspenger tilsvarende minste sats for dagpenger fra 1. januar 2022. Det forventes at tiltakspengemottakere som allerede mottar supplerende sosialhjelp, vil motta mer sosialhjelp når tiltakspengene reduseres, og for å kompensere for dette er rammetilskuddet økt med 69 mill. kroner.

d) Rusreformen

Stortinget har vedtatt at det skal opprettes rådgivende enheter i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Enhetene skal møte personer når oppmøte for enheten er satt som vilkår for en bestemt strafferettslig reaksjon. Rammetilskuddet er økt med 100 mill. kroner knyttet til etablering av disse enhetene, fordelt etter delkostnadsnøkkel for sosialhjelp.

Samlet for sosial og rusreformen utgjør dette for Stor-Elvdal kommune en økning på ca. 0,08 mill. kroner.

e) Kommunehelse

Basistilskudd til fastleger - foreslås økt i 2022, og kommunerammen er som følge av dette økt med 51 mill. kroner. Økningen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse. (ca. 0,034mill kroner for SEK)

E-helseløsninger. Helse- og omsorgsdepartementet sendte i juli 2021 på høring et forslag om endringer i pasientjournalloven mv. som blant annet innebærer en plikt for kommuner til å betale for kostnadene til forvaltning og drift av helsenettet, inkludert grunndata og helseID, og kjernejournal, e-resept og helsenorge.no.

I statsbudsjettet for 2022 er rammetilskuddet til kommunene økt med 322 mill. kroner som følge av dette, fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse. Økningen i ramme-tilskuddet tilsvarer dagens kostnader til forvaltning og drift av løsningene, men staten legger til grunn at kommunene må bidra til å dekke kostnadsveksten fra 2021 til 2022. (ca. 0,214mill kroner for SEK)

Barnekoordinator. Som en del av «Likeverdsreformen» blir det innført en lovfestet rett til barnekoordinator. Helårsvirkningen av denne lovfestingen er anslått til 180 mill. kroner for kommunene, tilsvarende 280 stillinger. Det legges opp til ikrafttreddelsen av den nye loven 1.8.2022. Rammetilskuddet til kommunene er som følge av dette økt med 100 mill. kroner i 2022, fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse. (ca. 0,120 mill. kroner for SEK)

f) Øvrige saker:

Uttrekk på 118 mill. kroner fra kommunerammen som følge av at det har blitt flere elever i statlige og private skoler.

Ansvar for å føre økonomisk tilsyn med private barnehager overføres fra kommunene til Utdanningsdirektoratet. Det er trukket ut 5 mill. kroner av kommunerammen som følge av dette, fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage.

Ressurskrevende tjenester. 55 mill. kroner er trukket ut av innbyggertilskuddet for å finansiere ekstra kompensasjonsordning, i tillegg til det ordinære toppfinansieringstilskuddet, til enkelte mindre kommuner som har spesielt høye utgifter innenfor ressurskrevende tjenester.

Universell utforming av IKT-løsninger. Nytt regelverk trer i kraft fra 1. januar 2022, med en overgangsperiode på ett år. Rammetilskuddet foreslås økt med 34 mill. kroner til dekning av kostnader til teknisk omlegging av nettsteder og mobilapplikasjoner og opplæring. (ca. 0,023 mill. kroner for SEK)

RENTEUTVIKLING

Norges Bank presenterer fire ganger i året en pengepolitisk rapport med vurdering av finansiell stabilitet. Rapporten vurderer bl.a. utsiktene for renten og inneholder anslag for utviklingen i norsk og internasjonal økonomi.

Norges Banks hovedstyre presenterte i Pengepolitisk rapport 3-2021 sin beslutning om å heve styringsrenten med 0,25 prosentenheter til 0,25 prosent. Som begrunnelse for rentehevingen peker hovedstyret på gjenåpningen av samfunnet har gitt en markert oppgang i norsk økonomi, og aktiviteten er nå høyere enn før koronapandemien. Arbeidsledigheten har falt videre, og kapasitetsutnyttningen synes å være nær et normalt nivå. Smittespredningen har økt etter sommeren, men høy vaksinasjonsgrad har begrenset behovet for smitteverntiltak. Oppgangen i økonomien vil trolig fortsette utover høsten. Den underliggende inflasjonen er lav, men økt aktivitet og stigende lønnsvekst vil bidra til at den etter hvert tar seg opp mot målet på 2 prosent.

I drøftingen av risikobildet var komiteen opptatt av at det er usikkerhet om det videre forløpet for pandemien, og at nye virusvarianter kan bremse den økonomiske oppgangen. Samtidig er det fortsatt en risiko for at pandemien får langvarige konsekvenser for sysselsettingen. Det taler for å støtte opp under veksten i økonomien, slik at arbeidsledige kan komme raskere tilbake i jobb. På den annen side kan kapasitetsbegrensninger føre til at lønns- og prisveksten øker raskere enn ventet. Komiteen mener likevel at faren for at inflasjonen blir for høy, er begrenset. Slik komiteen vurderer utsiktene og risikobildet, vil styringsrenten mest sannsynlig bli satt videre opp i desember.

I tråd med komiteens vurdering tilsier prognosen for styringsrenten at renten skal stige videre de neste årene. Mot slutten av 2024 anslås renten å være 1,7 prosent. Rentebanen innebærer at renten settes opp litt raskere og ender på et litt høyere nivå enn tidligere anslått.

PRIS- OG LØNNSVEKST

Norsk økonomi går godt, det er stor investeringsvilje i bedriftene og arbeidsledigheten anslås å holde seg lav. Stramt arbeidsmarked og etterspørsel etter arbeidskraft setter press på lønningene. I statsbudsjettet for 2022 er det tatt høyde for en forventet lønnsvekst på 3,2 prosent og en prisvekst på konsum- og investeringer på ca. 1,6 prosent. Kommunal deflator er da beregnet til 2,5 prosent (lønn teller 2/3).

Det vil si at av de frie inntektene til Stor-Elvdal kommune på 181 mill. kroner, er om lag 1,8 millioner kompensasjon for forventet pris- og lønnsvekst fra 2021 til 2022. Budsjettet for 2022 presenteres i 2021-priser, men det er avsatt 2,7 mill. kroner på sentral post til kompensasjon for lønnsoppjøret for 2022. Økonomiplanen 2022-2025 presenteres i 2021-priser.

Fra 2021 til 2022 har vi forutsatt lønnvekst på 2,8%, og det ikke er lagt inn noen generell prisstigning. Det er innarbeidet en lønnsreserve på 2,7 mill. kr. i budsjettet for 2022.

3.2 OVERORDNEDE BUDSJETTFORUTSETNINGER

Viktige velferdstjenester styrkes gjennom regjeringens budsjettforslag. De offentlige velferdstjenestene ytes i stor grad av kommunesektoren. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er derfor viktig for at kommunene og fylkeskommunene skal kunne ivareta sine oppgaver. Kommunesektorens økonomiske handlingsrom er blitt kraftig forbedret de senere årene, blant annet fordi skatteinngangen har vært høyere og merkostnadene til demografi og pensjon er blitt lavere enn lagt til grunn i budsjettene. Regjeringens forslag innebærer en vekst i kommunesektorens frie inntekter på 2,0 mrd. kroner i 2022.

Regjeringen fortsetter den sterke satsingen på allmennlegetjenesten og foreslår ytterligere 300 mill. kroner til tiltak i handlingsplanen for allmennlegetjenesten i 2022. Det foreslås også midler til barnekoordinatorer i kommunene og til kommunale enheter for rus-saker. Videre foreslås det å legge til rette for investeringstilskudd til 500 heldøgns omsorgsplasser og et pilotprosjekt med investeringstilskudd til trygghetsboliger.

Pandemien bidrar fortsatt til usikkerhet om den økonomiske utviklingen fremover, men tempoet i vaksineringen gjør usikkerheten klart mindre enn tidligere. Med fortsatt god beredskap i helsetjenesten og felles innsats skal vi sammen legge pandemien bak oss.

Risiko for utvikling av nye virusvarianter, samtidig som virkningen av vaksinen avtar over tid, tilsier at vi bør legge opp til vaksinasjon mot covid-19 også i 2022. Regjeringen foreslår derfor 3,2 mrd. kroner til innkjøp av vaksiner og vaksinasjon mot covid-19 og 150 mill. kroner til drift av koronavaksinasjonsprogrammet. For å bedre den nasjonale helseberedskapen foreslås det videre 300 mill. kroner til nasjonal beredskapslagring av legemidler og 150 mill. kroner til nasjonalt beredskapslager for smittevernustyr.

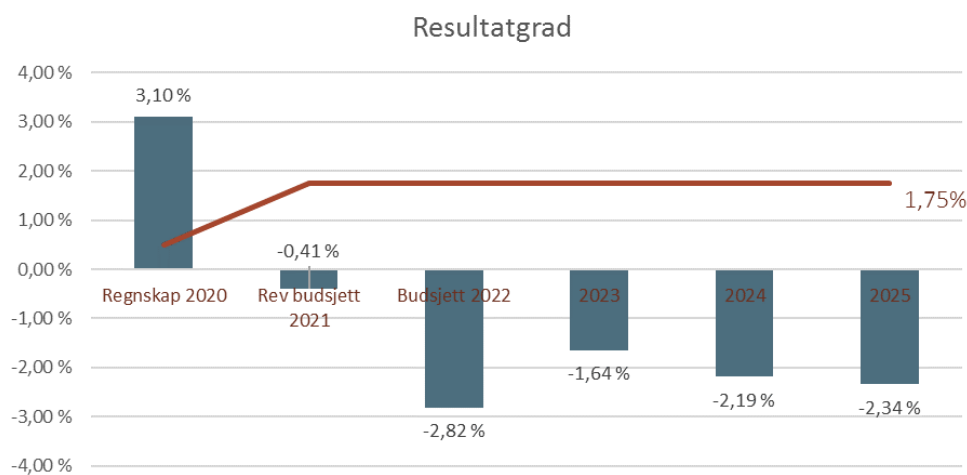
Barnevernsreformen skal gi kommunene økt faglig og økonomisk ansvar for barneverntjenesten. Målet er at flere barn skal få riktig hjelp til riktig tid og at tjenestetilbudet i større grad skal tilpasses lokale behov. Reformen innebærer at deler av finansieringsansvaret for tjenestene flyttes fra staten til kommunene, og regjeringen vil kompensere kommunene for dette. Oppgavene i barnevernet krever også mye av de ansatte, både i form av kompetanse og faglig skjønn. Det vil fra 1. januar 2022 innføres kompetansekrav for kommunalt og statlig barnevern, og regjeringen vil kompensere kommunene for merutgifter som følge av dette.

3.3 PRIORITERINGER

ØKONOMISK BALANSE

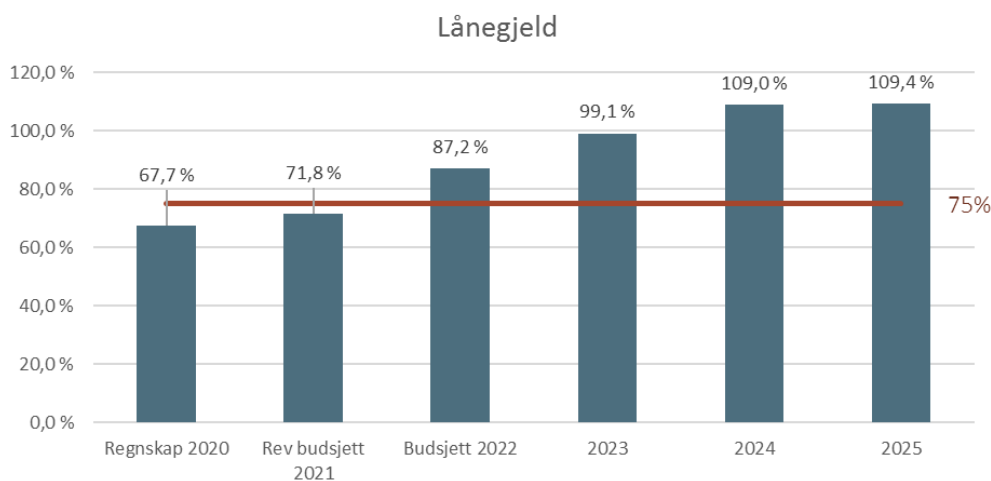
Ny kommunelov presiserer kommunestyrets ansvar for langsiktig styring gjennom krav til etablering av finansielle måltall. Kommunestyret vedtok i 2018 økonomiske handlingsregler gjennom etablering av finansielle måltall, disse blir vurdert hvert år i forbindelse med budsjettvedtaket. Formålet med å etablere slike måltall og handlingsregler er å synliggjøre hva som skal til for å ha en sunn økonomi over tid, og for å benytte det som beslutningsgrunnlag i budsjett- og økonomiplanprosesser.

Kommunen har nådd målene i sum de to siste årene, men det har vært utfordrende og uforutsigbart pga pandemien. Driften viser et mindreforbruk i 2021 og har vært over måltallene for et netto driftsresultat > 1,75 prosent, hvor disposisjonsfondene har blitt styrket og overstiger >10 prosent, og gjeldsgraden av brutto driftsinntekter er stabil. Dette vil ikke fortsette i økonomiplanperioden.

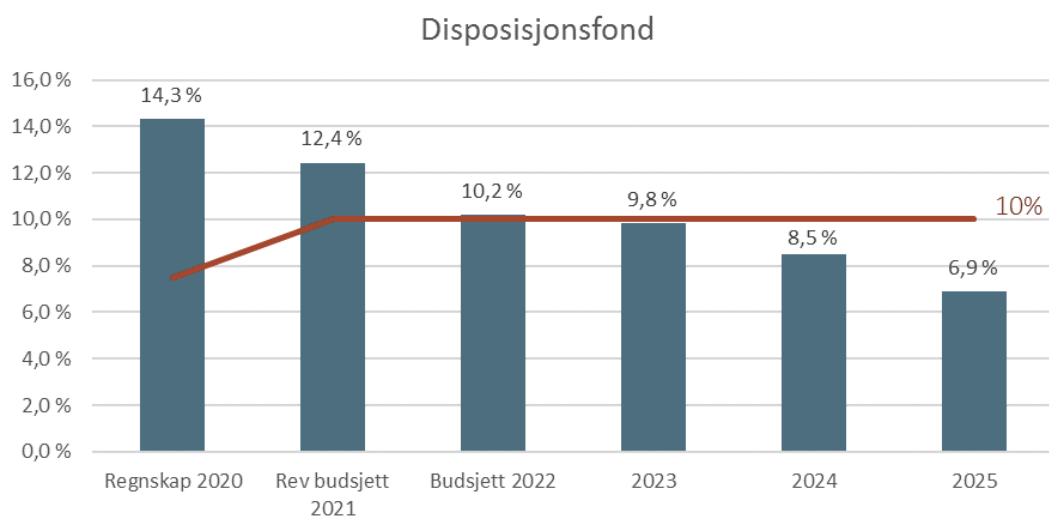
Resultatgrad sier at kommunen skal ha et netto driftsresultat (i prosent av driftsinntektene) på minimum 1,75 % årlig.

Som overnevnte tabell viser så er det i økonomiplan perioden ikke oppfylt. Budsjettet for 2022 viser negativt resultat på -2,4% noe som skyldes blant annet at vi bruker av disposisjonsfond til fiberutbygging og maling av kirker.

Brutto lånegjeld skal ikke overstige 75% av sum driftsinntekter. Administrativt forslag for økonomiplanperioden er ikke i henhold til handlingsregelen, men det er etter rådmannens syn likevel påkrevet og få gjennomført de ulike investeringsprosjektene. Dette for på sikt kunne gi gevinster ved mer effektiv drift. Større låneopptak og innfrielse av lånegjeld må også ses i sammenheng samt investeringstilskudd fra blant annet Husbanken. Største del av låneopptaket kommer som følge av erstatningsleiligheter for dagens Granheim og vil bli dekket i stor grad av leieinntekter.

Når disposisjonsfondet er på et tilfredsstillende nivå, vil investeringsprosjekter kunne delfinansieres med bruk av fondsmidler tilsvarende det årlige regnskapsoverskuddet eller ved bruk av investeringsfond. Dette kan gi rom for økte investeringer eller aller helst, nedbetaling av gjeld

Rev.budsjett 2021 er det forutsatt bruk av disp.fond til helsehus på kr. 8,0 mill.

Avsetning til disposisjonsfond skal utgjøre 10 % av driftsinntektene innen utgangen av budsjettåret. I rådmannens forslag er det ikke innarbeidet noen styrking av disposisjonsfond, det er innarbeidet bruk i forhold til fiberutbygging og maling av kirker hvis alle tiltak blir vedtatt. Samlet sett viser det netto bruk i perioden på kr. 14,3 millioner.

Det er en forutsetning at fonds-beholdningen bør styrkes igjen fra 2023 i tråd med anbefalt handlingsregel om at disposisjonsfondet bør være minst 10% av brutto driftsramme, noe som tilsier et fond på ca. 29 mill.kr.

Det framlagte budsjettet viser at Stor-Elvdal kommune må ta tydelige grep for innen rimelig tid å oppnå mål i forhold til vedtatte handlingsregler.

Styrkingen av netto driftsresultat og disposisjonsfond forutsetter imidlertid en effektivisering igjennom hele planperioden. Vi er per nå helt avhengig av eiendomsskatt og tenke smart i forhold til driftskostnader. Disposisjonsfond er frie midler og vil være gjenstand for disponering uavhengig av merkelapp.

EIENDOMSSKATT

Stor-Elvdal kommune har i dag eiendomsskatt og samlet skatteinngang i 2021 er ca 9,2 mill. kroner etter eiendomskattelovgivningen §3 a) *faste eiendomar i heile kommunen*. Bolig og fritidseiendommer har en promillesats på 4 mens næring og verker/bruk har 3 promille.

Rådmannen har vurdert og opprettholde forutsetning om 4 promille på boliger og fritidseiendommer og en økning på 0,5 promille til 3,5 promille på næring og verker/bruk i sitt budsjettforslag.

VEDLIKEHOLD

Stor-Elvdal kommune har store verdier i bygninger og sitter i dag med omlag 30.000 m² bygningsmasse. Enhet eiendom har utarbeidet tilstandsrapporter på sin bygningsmasse ved bruk av ulike prinsipper og beregningsmodeller. Alle metoder bekrefter et stort etterslep og et vedlikeholdsbehov fremover som er svært omfattende.

Det ble i 2020 igangsatt arbeider med å kartlegge tilstanden til kommunens bygningsmasse, og dette arbeidet er videreført i 2021. Det er med bakgrunn i dette en må legge en opptrappingsplan for vedlikehold. I en årrekke har vedlikeholdet bestått av reparasjoner og krisetiltak, dette må endres til forebyggende og verdibevarende vedlikehold. Reparasjoner er langt mer kostbart over tid enn forebyggende vedlikehold, og verdibevarende vedlikehold er den mest lønnsomme metodikken. Da bygges verdiene av stående eiendomsmasse videre, og eiendommene blir både mer attraktive ved eventuelt salg og mindre kostands- og ressurskrevende i egen driftsfase.

Det er avsatt 1,0 mill. kroner til løpende vedlikehold i driftsbudsjettet, hvorav ca. 1/3 går til løpende driftsavtaler (ventilasjon, heiskontroll, alarm etc.) og budsjettert med nivåhevende tiltak i investeringsbudsjettet. Budsjetterte driftsmidler er ikke tilstrekkelig for å etablere et verdibevarende vedlikeholdsnivå på eksisterende bygningsmasse. Det er nødvendig å styrke drifts midlene til vedlikehold/standardheving på bygningsmassen.

AVGIFTER OG GEBYRER

Avgifter og gebyrer utgjør en mindre, men ikke ubetydelig, andel av kommunens inntekter. Dette er i hovedsak brukerbetaling for ulike tjenester som barnehage, SFO, pleie- og omsorgstjenester, husleieinntekter og kommunale eiendomsgebyrer. Nivået på avgifter og gebyrer fastsettes delvis gjennom statlige reguleringer og lovverk, delvis gjennom selvkostberegninger og i noen grad gjennom kommunens egne vedtak. Det vises til eget vedlegg (dokument) om selvkostgebyrer og eget vedlagt gebyrhefte for Stor-Elvdal kommune for 2022.

STARTLÅN SOM BOLIGSOSIALT VIRKEMIDDEL

Stor-Elvdal har brukt startlånsordningen via Husbanken som et boligsosialt virkemiddel i ulik grad. Kommunen har en samlet utestående låneportefølje på om lag 7,3 mill. kroner mot snaut 50 lånekunder. Fra 2016 ble startlånsordningen gjennom Husbanken endret fra å være et topplån som kunne vurderes for alle grupper, til å bli en 100 prosent finansieringsordning for de som er «varig ute av stand til å skaffe bolig». Det har gjort at summene som årlig bevilges i startlån har økt betydelig. Det gis færre men større lån.

Stor-Elvdal kommune har om lag 80 utleieenheter til ulike formål. Bruk av startlånordningen som et målrettet boligsosialt virkemiddel som alternativ til å etablere flere boliger selv, vil i større grad gjøre det mulig å ivareta en gruppe som er «varig ute av stand til å skaffe bolig». Bruk av startlånordningen vil derfor være viktig og et målrettet boligsosialt virkemiddel.

Stor-Elvdal kommune har i 2021 hatt en utlånsramme på 1,5 mill. kroner. I budsjettforslaget foreslås det ingen endring lånerammen i økonomiplanperioden.

Videreutlånsordningen er en låneordning med svært gunstige betingelser både hva gjelder renter og avdragstid. Retningslinjene for startlånordningen åpner for at det kan legges inntil 0,25 prosentpoeng påslag på gjeldende Husbankrente for å finansiere deler av forvaltningen av startlånordningen gjennom et rentepåslag. Rådmannen foreslår at det legges et rentepåslag på 0,25 prosent poeng på det renten Husbanken tilbyr overfor låntakerne for å finansiere oppfølgingen av ordningen. Lånebetingelsene vil fortsatt være av de beste i markedet.

STRATEGISK EIENDOMSSALG/-KJØP

Stor-Elvdal kommune har en viktig rolle som lokalsamfunnsutvikler. I denne sammenhengen vil en offensiv kommune raskt komme i situasjoner hvor det vil være nødvendig å foreta strategiske eiendomskjøp/-salg for å sikre viktige samfunnsinteresser eller påvirke eiendomsutviklingen i kommunen. Som en betydelig eiendomsbesitter har vi en indirekte regulerende rolle i eiendomsmarkedet lokalt, en rolle vi må være oss bevisst.

Det er avsatt 3,0 mill. kroner årlig til dette formålet som tilsvarende foreslås finansiert av eiendomssalg i samme størrelsesorden.

Det foreslås at rådmannen gis fullmakt til å disponere denne budsjettavsetningen, hvilket sikrer at kommunen kan agere raskt i forhandlings situasjoner eller om interessante eiendommer legges ut i markedet for salg.

3.4 SÆRSKILTE TEMA

KOSTRA (KOMMune-STat-RApportering) ble etablert på slutten av 1990-tallet for å etablere enhetlig praksis mellom kommunene i regnskapsføring og rapportering av data fra kommunal sektor til staten. Kommuner og stat skulle på denne måten få bedre styringsdata. KOSTRA skal frambringe regnskaps- og tjenestedata uavhengig av kommunal organisering.

Arbeidet med budsjettet for Stor-Elvdal kommune for 2022 har tatt utgangspunkt i budsjett 2021 og en grundig gjennomgang av årsverk på enhetene. Samlet sett har det vært en krevende prosess for å få økonomiplanen i balanse.

3.5 PENSJON

Pensjonskostnadene har over flere år tatt en stadig større del av kommunens inntekter og driftsramme. For 2022 vil nivået ligge rundt 17,5 mill. kroner inkludert amortisert premieavvik på om lag 5,7 mill. kroner. Pensjonspremien til Kommunenes Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) vil være rundt 17,5 mill. kroner. Pensjonskostnadene vil utgjøre rundt 6,0 prosent av kommunens disponible ramme.

Endret pensjonsordning for medlemmer født i 1963 og senere, samt endring i samordning med folketrygden for medlemmer født i 1954 og senere, medfører et samlet lavere krav til premiereserve per 1.1.2020. Dette medfører at KLP har tilbakeført til sammen 23,2 milliarder av premiereserven til kommunene. Stor-Elvdal kommunes andel av tilbakeføring for pensjonsordningene utgjorde litt i overkant av 15,0 mill. kroner. Rådmannen har i budsjettet for 2022 innarbeidet en bruk av ekstraordinær tilbakeføring på 2,2 mill. kroner pr år som vil gi en redusert KLP sats i perioden.

Det er lagt opp til en pensjonssats i KLP fellesordning på 15,72 prosent (inkl. arbeidstakers andel), KLP sykepleierordning på 15,11% (inkl. arbeidstakers andel), og for ordningen i SPK er det lagt til grunn en pensjonssats på 10,37 prosent (inkl. arbeidstakers andel).

Pensjonspremie

Hvor mye penger kommunen betaler til pensjonsselskapet hvert år, for å sette av penger til framtidige utbetalinger til pensjon.

Reguleringspremie

Penger kommunen må betale på toppen av den ordinære premien. Når alle får lønnspløgg, øker kommunens pensjonsforpliktelser fordi pensjonsgrunnlaget øker. Forskjellen på den gamle og nye forpliktelsen må dekkes inn via en reguleringspremie.

Pensjonskostnader

Er beløpet som føres i regnskapet. Det er et fiktivt beløp, som ikke har noe med hva kommunen betaler i pensjonspremie å gjøre. Hensikten har vært å sørge for at pensjonskostnadene blir ganske jevn fra år til år.

Premieavvik

Hensikten med premieavviket er å utligne de store årlige variasjonene i pensjonskostnader. Regnskapsført kostnad til pensjon har allikevel de aller fleste årene vært lavere enn det kommunen faktisk har betalt i premie. Differansen mellom innbetalt premie og regnskapsført kostnad, utgjør premieavviket. Pr 31.12.2020 var det akkumulerte premieavviket i Stor-Elvdal på vel 18,8 mill.kr.

Dette er penger som fjernes fra driftsregnskapet det året avviket oppstår, og skjules i balansen. I stedet utgiftsføres det i driftsregnskapet (amortisering) over de neste 15/10/7 år. En konsekvens av dette kan bli likviditetsproblemer.

3.6 DRIFTS- OG KAPITALTILSKUDD TIL PRIVATE BARNEHAGER

Kommunen har finansieringsansvar for private barnehager. Satsene for tilskudd til drift av private barnehager blir beregnet ut fra gjennomsnittlige driftsutgifter i kommunens egne barnehager. For Stor-Elvdal kommune beregnes satsene for 2022 med bakgrunn i kommunens regnskap fra 2020. Private barnehager har krav på 100 prosent av det de kommunale barnehagene får i offentlig finansiering.

Driftstilskuddene for de private barnehagene vil være:

Satser for kommunalt tilskudd	2022	Utfra regnskap
Satser driftstilskudd pr.heltidsplass 0-2 år		277 939
Satser driftstilskudd pr.heltidsplass 3-6 år		136 263
Kapitaltilskudd, statens satser		9 400
Tilskuddsprosent	2022	100,00 %

Kommunen skal gi kapitaltilskudd til private ordinære barnehager per heltidsplass på 9 400 kroner i 2022. Hvis den private ordinære barnehagen er ny eller har en stor økning i godkjent areal, skal kommunen gi barnehagen kapitaltilskudd per heltidsplass for dette arealet ut fra barnehagens godkjenningsår etter følgende tabell:

Godkjenningsår	Kr pr heltidsplass
Til og med 2013	9 400
2014-2016	17 100
2017-2019	18 900
2020-2021	20 900

Kapitaltilskudd per heltidsplass i nye barnehager eller barnehager med økning i godkjente areal.

3.7 SELVKOST

Stor-Elvdal kommune beregner kommunale selvkostgebyrer i tråd med «Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester» (H-3/14, KMD, februar 2014). Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene.

En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2021 i sin helhet være disponert innen 2026. Alle gebyrområdene skal ha full dekning av kostnadene. Ved eventuelt underskudd memoriføres dette i regnskapet og dekkes opp av påfølgende års gebyrer.

3.8 GEBYR- OG BETALINGSSATSER

Gebyr- og betalingssatser forutsettes i utgangspunktet å øke tilsvarende forventet prisstigning.

3.9 HANDLINGSREGLENE

Kommunene skal utarbeide finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi er tatt inn i kommuneloven § 14-2, bokstav c.

Bestemmelsen innebærer en plikt for kommunestyret og fylkestinget til å fastsette finansielle måltall som hjelpemiddel i den langsiktige styringen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi. Med finansielle måltall siktes det til politiske målsettinger for kommunens eller fylkeskommunens økonomiske utvikling. Bestemmelsen må også ses i sammenheng med kommunestyrets og fylkestingets ansvar for en langsiktig økonomiforvaltning, jf. § 14-1, 1. ledd (generalbestemmelsen).

Handlingsregler/finansielle måltall i økonomiplanperioden;

	Regnskap 2020	Rev budsjett 2021	Budsjett 2022	2023	2024	2025
Resultatgrad	0,50 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %
Lånegjeld	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %
Disposisjonsfond	7,5 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %

Kommunens finansielle måltall beregningsnøkkel:

- Resultatgrad i % -netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter (økonomisk oversikt drift)
- Gjeldsgrad/Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond i % av brutto inntekt
- Likviditetsgrad > 2%

4 LÅNEGJELD OG FONDSBEHOLDNING

4.1 FONDSBEHOLDNING

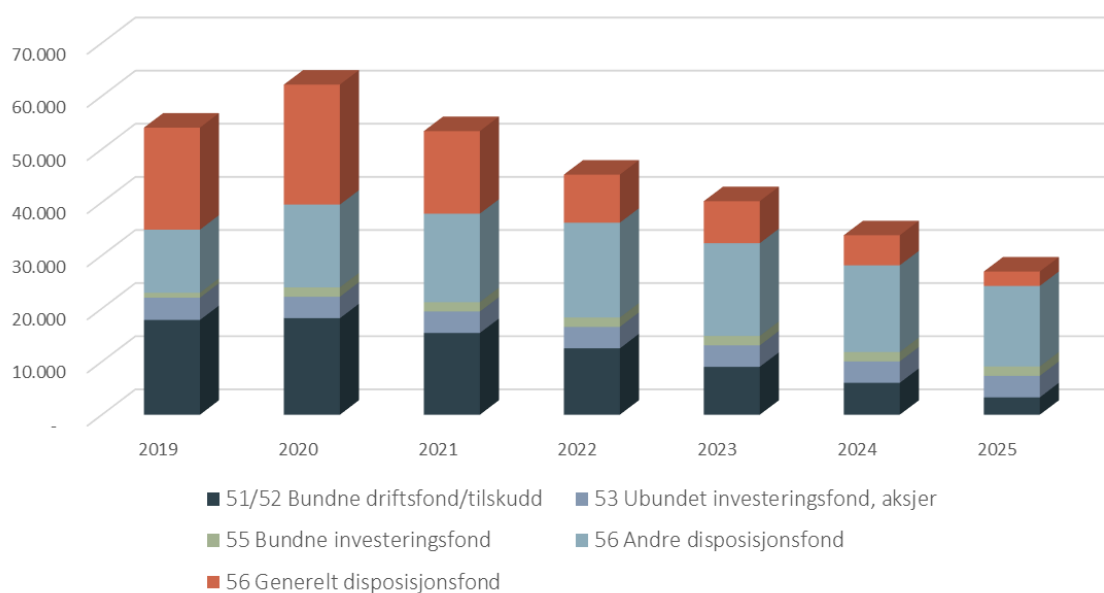
Nedenfor vises en oversikt over fondsbeholdninger pr. 31.12.2020 samt utvikling i disse basert på revidert budsjett 2021 og økonomiplanperioden 2022-2025 i hele 1000 kr.;

(i 1.000 kr)	Regnskap	Regnskap	Rev	Budsjett	Økonomiplan		
	2019	2020	budsjett 2021	2022	2023	2024	2025
51/52 Bundne driftsfond/tilskudd	17.836	18.175	15.391	12.497	9.022	6.003	3.271
53 Ubundet investeringsfond, aksjer	4.194	4.041	4.041	4.041	4.041	4.041	4.041
55 Bundne investeringsfond	922	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770	1.770
56 Andre disposisjonsfond	11.886	15.578	16.650	17.847	17.465	16.321	15.175
56 Generelt disposisjonsfond	19.211	22.594	15.552	9.052	7.915	5.660	2.703
Totalsum	54.049	62.158	53.405	45.208	40.214	33.796	26.961

- Bundne driftsfond omfatter kraftfond, forsikringsfond, diverse gavefond og VAR-fond i tillegg til fondsmidler basert på ubrukte øremerkede tilskudd til prosjekter og tiltak.
- Disposisjonsfond er i hovedsak midler avsatt gjennom regnskapsavslutninger av ubrukte midler. Disposisjonsfond er bygd opp gjennom vedtak ved behandling av årsregnskapene, og disponeres gjennom egne vedtak i kommunestyret.
- Ubundet investeringsfond er avsetninger etter for eksempel tomte- og boligsalg.

Det er verdt å merke seg den ekstraordinære overføringen fra KF kommuneskogen på 8,0 mill. i 2019 som skal gå til finansiering av omsorgsboliger jf tidligere vedtak i KS. Disse ble avsatt til disposisjonsfond i påvente av oppstart av prosjektet.

Fondsutvikling 2019 - 2025

4.2 LÅNEGJELD

Kommunens handlefrihet er begrenset av lånegjeld som fordeler seg med 55,0 mill.kr. på fast rente og resten på flytende rente. Her er en oversikt over kommunens låneportefølje:

Lånesaldo 31.12.2020	Lånesaldo 31.12.2020	Lånesaldo anslag 2021	Lånesaldo anslag 2022	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer:				1,9
Husbanken, eget lån	305.250	101.750	0	
Kommunalbanken	115.607.610	110.533.200	105.458.760	
KLP kommunekreditt AS	30.556.535	28.123.875	25.674.602	
KLP bank/kapitalforv.	21.899.150	20.701.636	19.503.075	
Lån til andres investeringer	0	0	0	0
Lån til innfrielse av kausjoner	0	0	0	0
Nytt låneopptak 2021		15.000.000	14.405.940	
Nye låneopptak 2022			53.537.000	
Lån til videreutlån	12.124.136	11.336.758	10.548.834,0	0,8
Sum bokført langsiktig gjeld	180.492.681	185.797.219	229.128.211	
<i>Herav finansielle leieavtaler</i>	0	0		
Lån som forfaller i 2021 (innfrielse)	90.000	0		
Avdrag på lån som forfaller i året	9.283.063	9.802.105	10.206.008	
Herav lån som må refinansieres	0	0		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2020	Langs.gjeld 31.12.2021	Langs.gjeld 31.12.2022	Gj.snitt rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	62.191.794	58.832.074	55.042.655	2,41 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	118.300.887	111.965.145	159.679.615	1,43 %

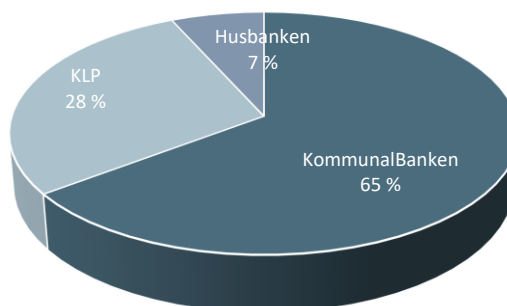
Ved utgangen av 2021 vil lånegjelden være på 185,8 mill. kr. Dette inkluderer 11,3 mill. kr. til startlån (videre utlån). Foreslåtte investeringer i 2021 vil genere et låneopptak på 15,0 mill.kr. som er inkl. dagens lånegjeld i tabellen. Nye låneopptak i 2022 er kr 53,5 mill. som er inkl. i bokført langsiktig gjeld for 2022.

Det er viktig å merke seg at det er foreslått et låneopptak i økonomiplanperioden 2023-2025 ikke fremkommer på tabellen. Dette utgjør tilsammen kr. 91,6 mill.kr noe som vil påvirke avdrag og renter fremover.

LÅNGIVERE OG PRODUKTFORDELING

Største långiver er Kommunalbanken som har en andel på 65%. Nest størst er KLP med 28%.

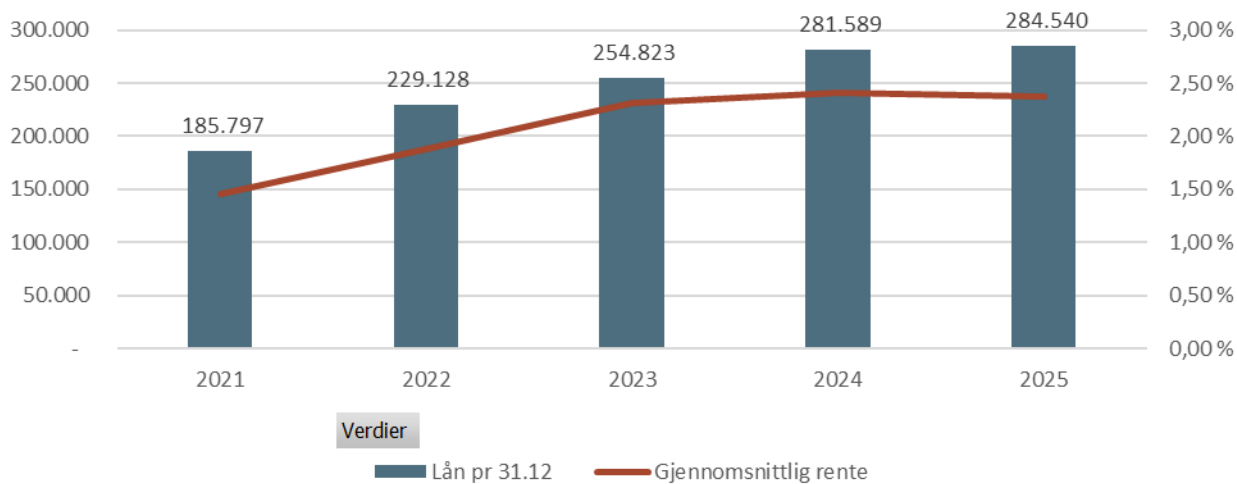
Långiver	Gjeld	Andel i %
KommunalBanken	112.049.740	64,74 %
KLP	49.311.853	28,49 %
Husbanken	11.703.707	6,76 %

GJELDSPROFIL

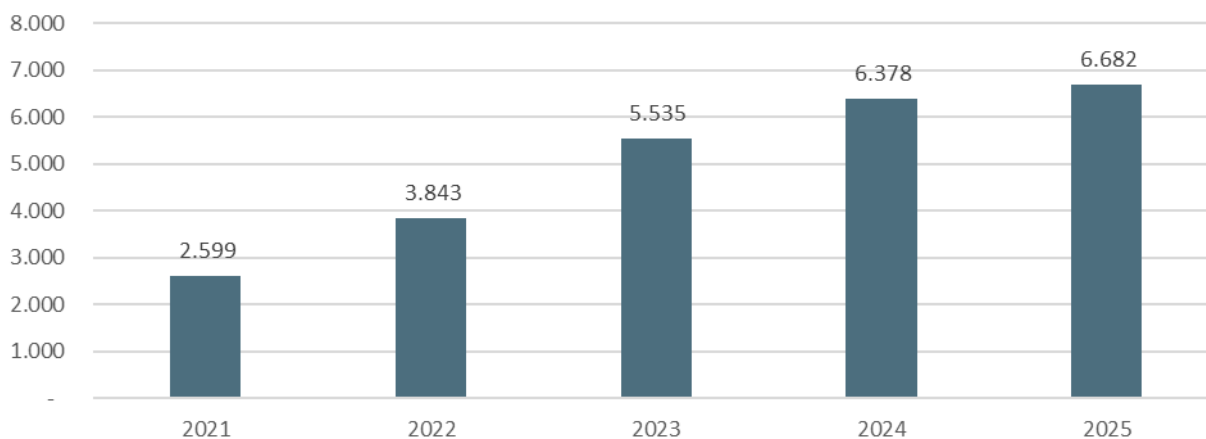
Prognose på fremtidig gjeldsprofil og gjennomsnittlig rente.

Dersom porteføljen inneholder lån som forutsettes refinansiert (f.eks. sertifikat- eller obligasjonslån), og/eller simulerte fremtidige låneopptak, vil også effekten av disse vises.

RENTEKOSTNADER

For inneværende kalenderår (2021) forventes rentekostnader, inkludert eventuelle forventede refinansieringer og simulerte låneopptak, å bli ca. 2,6 mill. kroner.

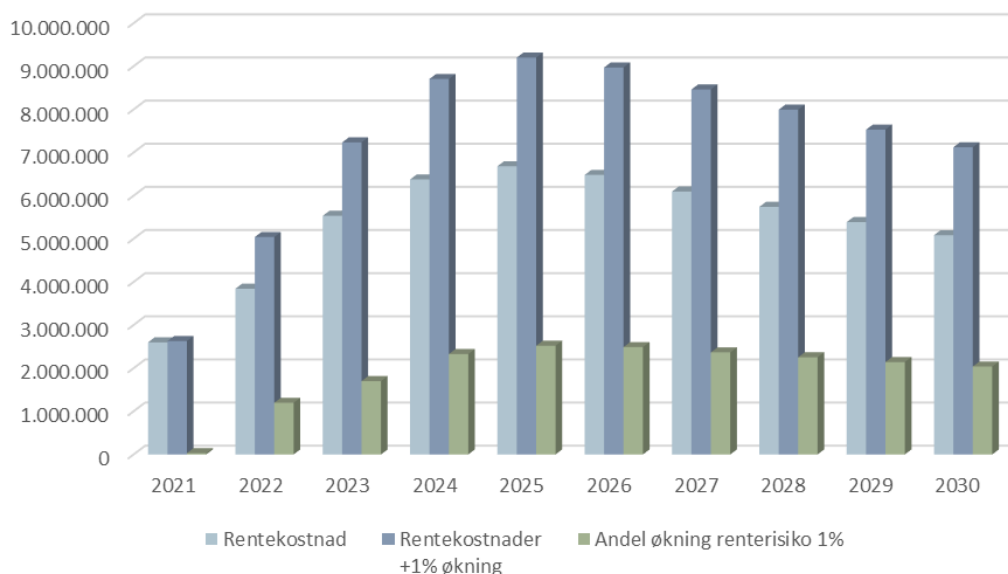

RENTERISIKO

Tabellen og diagrammet nedenfor viser endring (rentesensitivitet) i rentekostnader dersom den flytende renten øker med 1% (100bp). Rentekostnadene inkluderer effekten av eventuelle derivater, forventede refinansieringer og simulerte nye låneopptak i porteføljen.

Periode	Rentekostnad	Rentekostnader +1% økning	Andel økning renterisiko 1%
2021	2.599.360	2.630.334	30.974
2022	3.843.216	5.042.197	1.198.981
2023	5.534.931	7.236.415	1.701.484
2024	6.378.069	8.706.601	2.328.532
2025	6.682.046	9.203.438	2.521.392
2026	6.483.172	8.972.782	2.489.610
2027	6.097.371	8.464.072	2.366.701
2028	5.741.674	7.995.977	2.254.303
2029	5.389.295	7.531.906	2.142.611
2030	5.083.515	7.122.683	2.039.168
			19.073.757

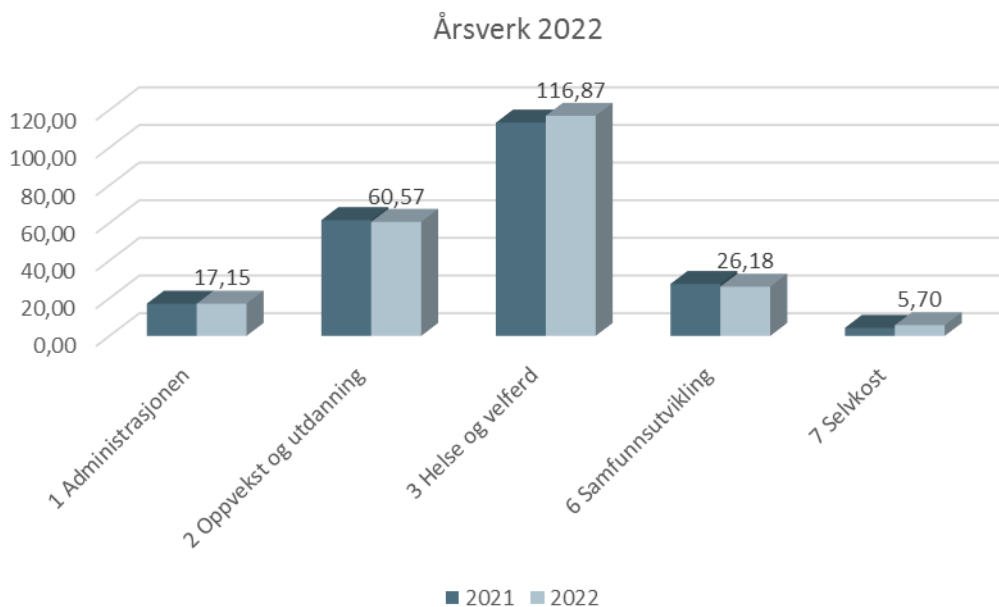
En renteøkning på 100 bp (1%) vil kunne medføre en økt kostnad på 19,0 mill. kroner i neste 10 års periode.

5 ÅRSVERK - BUDSJETTERT

	2020	2021	2022
0 Politisk	1,20	1,20	1,20
1 Administrasjonen	21,15	17,13	17,15
2 Oppvekst og utdanning	66,77	61,54	60,57
3 Helse og velferd	123,30	113,29	116,87
6 Samfunnsutvikling	27,73	27,61	26,18
7 Selvkost	4,13	4,30	5,70
Sum årsverk	243,08	223,87	227,67
Økn/red (+/-)	3,22	-19,21	3,80

Noen av årsverkene har ikke helårsvirkning i 2022

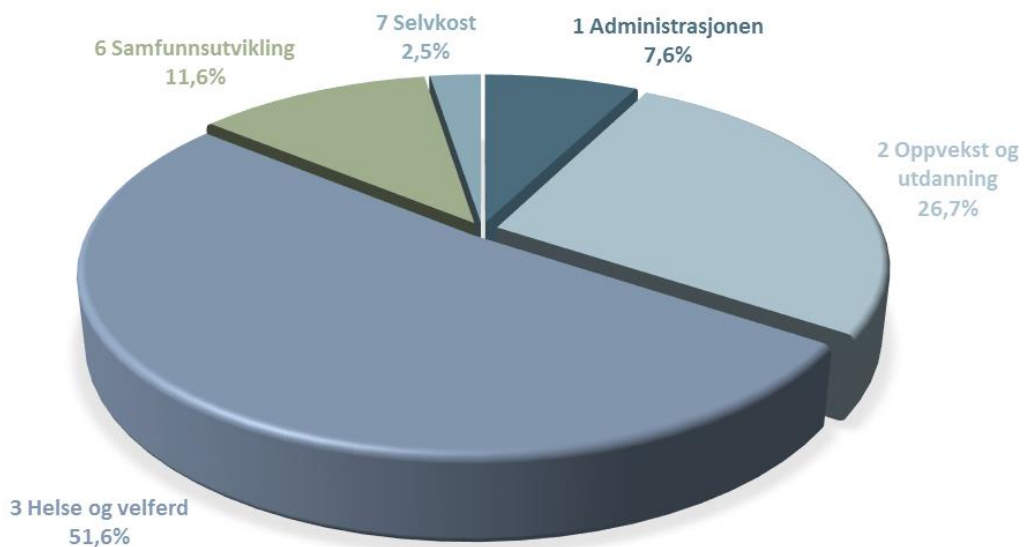

Det har vært en grundig gjennomgang av årsverkene i kommunen.

Oversikten viser 226,9 faste årsverk som det er budsjettert med i 2022. Dette er en økning på 3 årsverk i løpet av 2021 jf. tabell over. Med bakgrunn i erfaring fra tidligere år er det til enhver tid stillinger som står vakant blant annet i forbindelse med ansettelser. Med bakgrunn i dette er det i budsjettet justert for en kostnadsreduksjon på i underkant av 4,0 mill.kr som tilsvarer ca. 5 årsverk.

Rådmannens budsjett forslag om styrking av 3 årsverk innen helse er ikke medtatt i denne fremstilling, mens vedtatte legehjemler er inkludert på helse.

Det er viktig å poengtere at dette er en nåsituasjon og at bildet stadig er i endring. De faste årsverkene fordeler seg slik på sektorene:

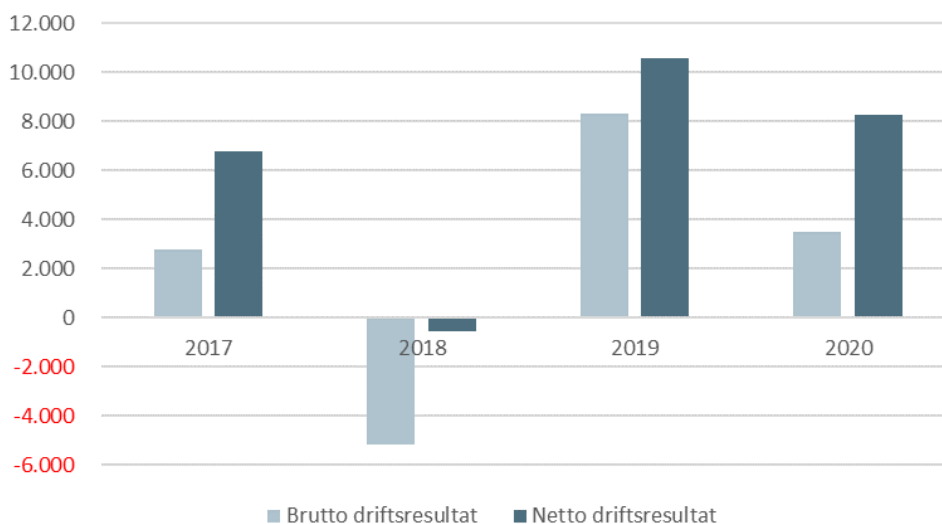
Som diagrammet viser er 51,6% av årsverkene innen helse og velferd, mens oppvekst 26,7% av årsverkene.

Samfunnsutvikling har 11,6% og administrasjonen inkl. rådmann bruker 7,6% av årsverkene.

6 ØKONOMISK ANALYSE

6.1 DRIFTSRESULTAT

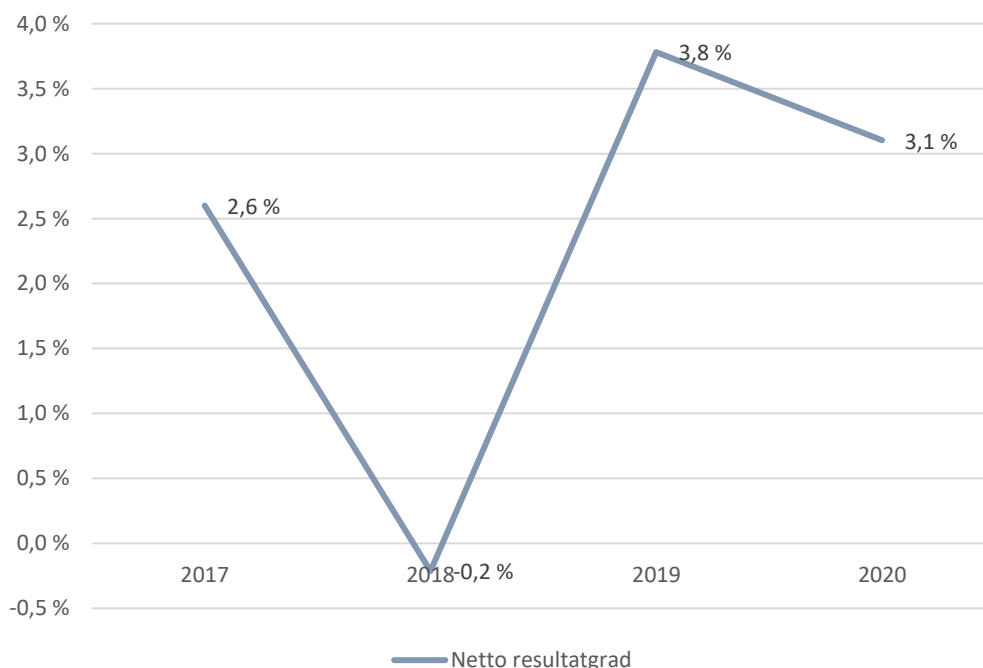
DRIFTSRESULTAT 2017-2020

Brutto driftsresultat er lik differansen mellom driftsinntekt og driftsutgift inklusive avskrivninger. Netto driftsresultat er lik brutto driftsresultat minus netto finanstransaksjoner.

For 2020 er netto driftsresultat positivt med snaut 8,3 mill.kr., og brutto driftsresultat er positivt med 3,5 mill.kr.

NETTO DRIFTSRESULTAT I % AV DRIFTSINNTEKT 2017-2020

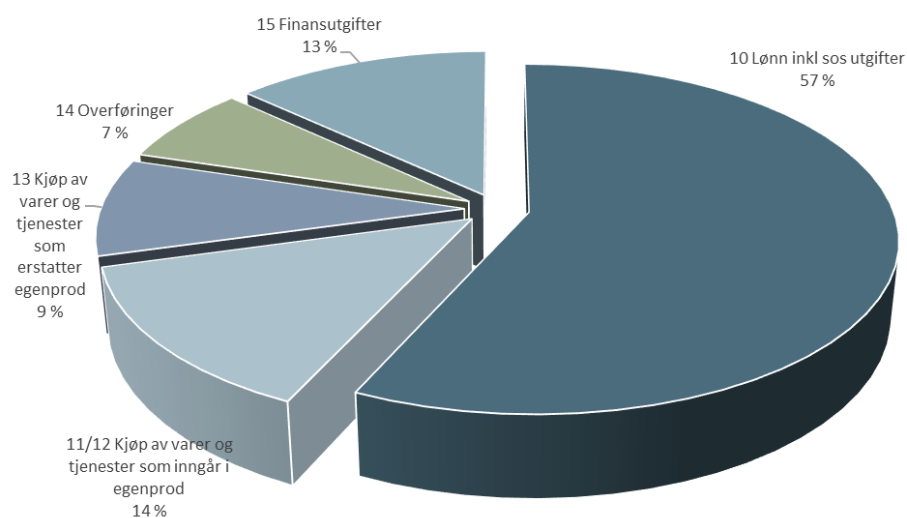

Grensen for økonomisk balanse over tid går fra 3-4% netto driftsresultat men har blitt endret til 1,75% netto driftsresultat av brutto driftsinntekt. Ved lavere resultat vil verdiene i kommunesektoren forringes. Forklaringen til dette er at avdrag på lån ligger inne i kommuneregnskapene, og ikke avskrivningene som i private regnskaper.

Dette innebærer at 1,75% netto driftsresultat tilsvarer et nullresultat i privat virksomhet. Stor-Elvdal har vært innafor dette målet både i 2019 og 2020. Dette skyldes blant annet ekstraordinær overføring fra KF kommuneskogen i 2019 og covid19 i 2020.

Vi er derfor avhengig av å levere regnskapsresultater stabilt over tid for å ha en økonomi som er mer bærekraftig.

BRUTTO DRIFTSUTGIFT FORDELT PÅ UTGIFTS ARTER - 2020 (i %)

Som diagrammet over viser utgjør lønnsutgiftene den største andelen av kommunens samlede utgifter med 57%. Hovedårsaken til at lønn utgjør en så stor andel av totalutgiftene er at kommunen i hovedsak produserer tjenester innenfor arbeidskraft-intensive sektorer slik som skole og pleie/omsorg.

6.2 INNTEKTER

FRIE INNTEKTER 2017-2022

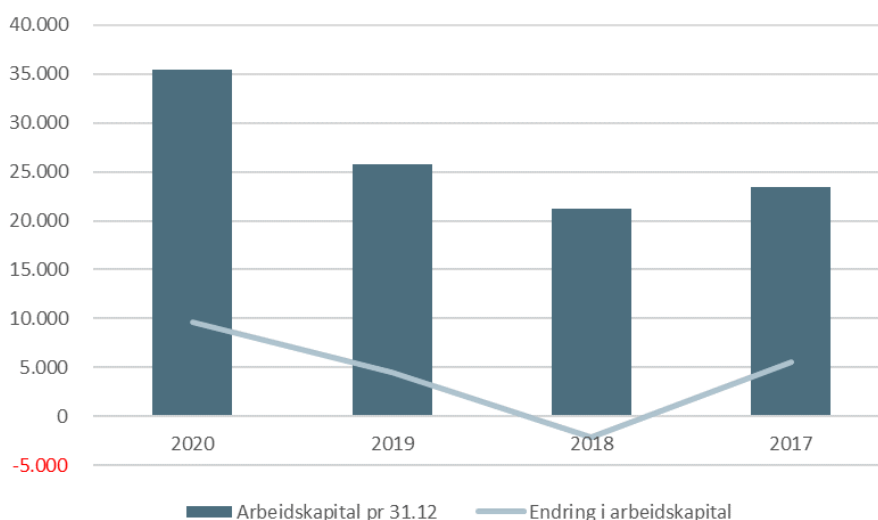
(Tall i 1.000 kr)	Budsjett 2022	Rev budsjett 2021	Regnskap 2020	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Inntekts- og formuesskatt	-57.014	-57.399	-52.827	-52.441	-52.624	-55.098
Rammetilskudd	-122.705	-123.314	-122.229	-117.723	-115.364	-109.443
Eiendomsskatt	-9.565	-9.207	-10.305	-10.242	-10.043	-10.002
FRIE INNTEKTER	-189.284	-189.920	-185.361	-180.406	-178.031	-174.543
Endring i %	-0,3 %	2,5 %	2,7 %	1,3 %	2,0 %	5,1 %

6.3 LIKVIDITET

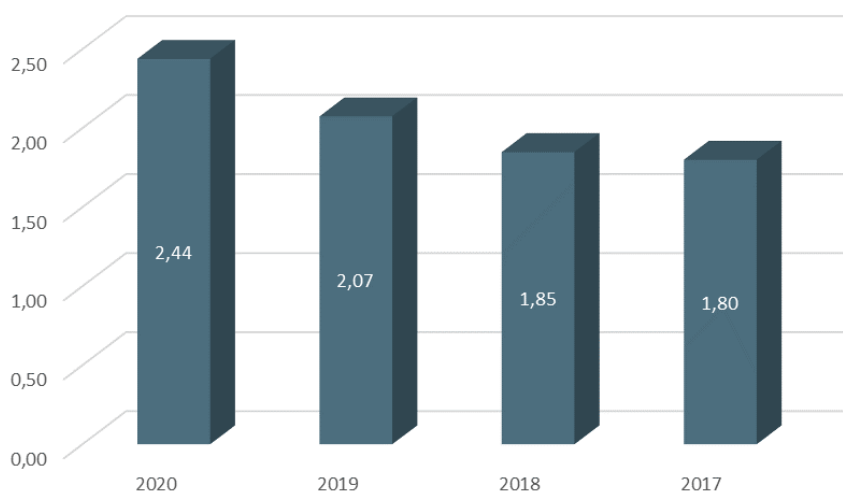
ARBEIDSKAPITAL 2017-2020

(i 1.000 kr)	2020	2019	2018	2017
Arbeidskapital pr 31.12	35.370	25.758	21.279	23.431
Endring i arbeidskapital	9.612	4.479	-2.152	5.626

Arbeidskapitalen tilsvarende omløpsmidler (kasse, bank og kortsiktige fordringer) med fradrag av kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen er et mål på kommunens evne til å betjene sine forpliktelser og er på kort sikt betegnende for økonomisk handlefrihet. Arbeidskapitalen skal være større enn den kortsiktige gjelden. Vi har pr 31.12.2020 en positiv arbeidskapital.

LIKVIDITETSGRAD 2017-2020

Likviditetsgraden viser forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Som en norm bør likviditetsgraden være større enn 2,0 for at det kan sies at kommunens likviditet er tilfredsstillende.

7 DRIFTSBUDSJETT

Budsjettet for 2022 har en utgifts- og inntektsramme på 290,9 mill. kr. Det er en økning fra 2021 til 2022 på 10,3 mill.kr.

	Budsjett	Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap	
	2022	2023	2024	2025	2021	2020
Utgifter	290.971	279.965	281.642	283.147	280.632	288.734
10 Lønn inkl sos utgifter	166.651	166.531	167.102	167.336	162.229	164.348
11/12 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	32.519	31.982	31.959	32.054	40.862	39.697
13 Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenprod	42.780	31.123	30.848	31.114	29.652	26.140
14 Overføringer	20.183	20.098	19.983	18.898	19.794	20.704
15 Finansutgifter	28.838	30.230	31.749	33.744	28.094	37.845
Inntekter	-290.971	-279.965	-281.642	-283.147	-280.632	-288.734
16 Salgsinntekter	-40.845	-41.501	-42.296	-43.249	-37.830	-38.059
17 Refusjoner	-29.227	-22.042	-22.227	-22.242	-21.927	-30.076
18 Overføringsinntekter	-193.826	-194.126	-194.126	-194.126	-198.975	-198.563
19 Finansinntekter	-27.073	-22.296	-22.993	-23.530	-21.900	-22.036
TOTALSUM	-	-	-	-	-	-

7.1 BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT – FINANSINTEKTER

(i 1.000 kr)	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
	2022	2023	2024	2025	2021	2020
Rammetilskudd	-101.482	-101.482	-101.482	-101.482	-101.780	-103.340
Rammetilskudd - skjønnsmidler	-800	-800	-800	-800	-800	-1.245
Rammetilskudd - Inntektsutjevning	-20.423	-20.423	-20.423	-20.423	-20.538	-17.644
Inntekts- og formuesskatt	-57.014	-57.014	-57.014	-57.014	-57.399	-52.827
Eiendomsskatt - næring, verker og bruk	-2.165	-2.465	-2.465	-2.465	-1.907	-2.134
Eiendomsskatt - bolig og fritidseiendommer	-7.400	-7.400	-7.400	-7.400	-7.300	-8.172
Andre generelle driftsinntekter	-1.440	-1.440	-1.440	-1.440	-3.435	-4.787
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-190.724	-191.024	-191.024	-191.024	-193.159	-190.149
SUM BEVILGNINGER DRIFT, NETTO	187.569	181.699	180.877	179.419	186.630	174.660
Avskrivninger	11.645	11.701	11.736	11.858	11.543	12.283
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	199.214	193.400	192.613	191.277	198.173	186.943
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	8.490	2.376	1.589	253	5.014	-3.206
Renteinntekter	-580	-580	-580	-580	-580	-611
Utbytte	-3.463	-3.463	-3.463	-3.463	-4.003	-3.897
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-	-	-
Renteutgifter	4.213	5.135	5.856	6.414	3.061	3.119
Avdrag på lån	9.082	11.126	12.651	13.969	8.943	8.971
NETTO FINANSUTGIFTER	9.252	12.218	14.464	16.339	7.421	7.582
Motpost avskrivninger	-11.645	-11.701	-11.736	-11.858	-11.716	-12.283
NETTO DRIFTSRESULTAT	6.097	2.894	4.318	4.735	719	-7.907
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	760	760	760	760	-	-
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-1.554	-2.135	-1.679	-1.392	-2.784	-89
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-5.303	-1.519	-3.399	-4.103	2.065	7.996
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-	-
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-6.097	-2.894	-4.318	-4.735	-719	7.907
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (MERFORBRUK)	-	-	-	-	-	-

7.1.1 NOTER TIL BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT

Skatt på inntekt og formue

Når det gjelder skatteanslaget, har vi benyttet beregning foretatt av KS sin prognosemodell etter at statsbudsjettet ble lagt fram.

Målt ut fra prognosene for endelig skatteinntang i 2021, anslås skatt på inntekt og formue samlet til kommunesektoren å øke nominelt med 6,7 prosent i 2022. Stor-Elvdal kommunene har hatt skatteinntekter på 70,7 prosent av landsgjennomsnittet i 2020. Rådmannen legger i budsjettforslaget til grunn en skatteinntang på 57 mill. kroner som er en skatteinntang på 69,1 prosent av landsgjennomsnittet.

Skatt på eiendom

Eiendomsskatt på bolig og fritidseiendom holdes uendret fra 2021 på 4 promille og som vil gi en inntekt på 7,4 mill.kr., mens næringseiendommer og verker/bruk økes med 0,5 promille og vil gi en merinntekt på 0,3 mill.kr. Samlet gir eiendomsskatten en inntekt på kr. 9,5 mill.kr. for Stor-Elvdal kommune.

Rammetilskudd

Inntektssystemets inntektsutjevning medfører at kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet får kompensert en vesentlig del av dette gjennom inntektsutjevningen. Det vil si at kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet får kompensert 60 prosent av differansen mellom egen skatteinntekt og landsgjennomsnittet. I tillegg får kommuner med skatteinntekter under 90 prosent av landsgjennomsnittet en tilleggs-kompensasjon på 35 prosent av differansen mellom egen skatteinntekt og 90 prosent av landsgjennomsnittet.

Stor-Elvdal kommune vil ha en skatteinngang i størrelsesorden 69,1 prosent av landsgjennomsnittet og vil dermed bli hevet gjennom inntektsutjevningen opp til 93,8 prosent av landsgjennomsnittet. Kommune får med dette en betydelig kompensasjon gjennom inntektsutjevningen i rammetilskuddet. Inntektsutjevningen gjør summen av skatteinntekter og rammetilskudd mer forutsigbar.

Innbyggertilskuddet tar utgangspunkt i siste kjente innbyggertall som er 2.351 personer pr 01.07.2021.

Andre statstilskudd

Stor-Elvdal kommune mottar en rekke andre statstilskudd som ikke direkte henføres til tjenestene i et en-til-en- forhold. Disse inntektene kategoriseres som frie inntekter og består blant annet i integreringstilskudd for bosetting av flyktninger, rentekompensasjon for skole-, kirke- og Omsorgsbygg blant annet. For 2021 utgjør de andre statstilskuddene samlet om lag 0,79 mill. kroner.

(i 1.000 kr)	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
	2022	2023	2024	2025	2021	2020	
ANDRE STATSTILSKUDD							
157000 Overføring til investeringsregnskapet	760	760	760	760	-	-	
165051 Salg av konsesjonskraft	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700	-1.100	-1.914	
181002 Kompensasjonstilskudd (omsorg)	-590	-590	-590	-590	-590	-566	
181004 Integreringstilskudd	-200	-200	-200	-200	-1.684	-2.802	
SUM	-1.730	-1.730	-1.730	-1.730	-3.374	-5.282	

Salg av konsesjonskraft

Konsesjonskraftsinntekter fremkommer som differanse mellom inntekter ved salg av konsesjonskraft og hva det koster å produsere kraft (selvkost).

Stor-Elvdal inngikk i 2005 en avtale med forvaltningsfirmaet Ishavskraft om salg av kommunens konsesjonskraft. Avtalen ble fornyet etter anbudsrunde i 2010 og 2014. I fra 2019 er det nye avtale med kommunekraft AS. Kommunen rår over 7,1 GWh. Anslaget for inntekten i 2022 er satt opp med bakgrunn i prognose. Kraftprisene har vært lavere enn forventet i 2021, men vi ser at nå høst har vært høyere. Forventet inntekt er 1,7 mill. i 2022.

Renter, avdrag og utbytte

Norges Bank vurderer at styringsrenten vil være nivået på 0,25-0,50 prosent i den nærmeste tiden. Som begrunnelse for rentehevingen i september peker hovedstyret på gjenåpningen av samfunnet har gitt en markert oppgang i norsk økonomi, og aktiviteten er nå høyere enn før koronapandemien (PPR 3/2022).

Det er alltid knyttet usikkerhet til rentenivået framover. Rentesatsen på våre fastrentelån i 2022 er i snitt på 2,41%. Vår totale låneportefølje utgjør 185,8 mill.kr. ved årsskifte 2021/2022. Av dette har vi fastrenteavtale på 58,68 mill.kr. Rådmannen vil vurdere nye lån på fastrente i 2022 jf. tidligere fordeling med 50/50 fast og flytende av låneporteføljen til kommunen.

Rentefoten for flytende renter har vi i våre beregninger forutsatt at vil ligge på et snitt på 1,43 % i 2021. Det er budsjettert med avdrag på innlån på ca. 9,0 mill.kr., og det er ingen avdragsutsettelse. Avdragene/renter vil øke i økonomiplan perioden jf. Investeringsplan

Avdrag - vekting av lån

Kommuneloven § 14-10 sier at driftsbudsjettet skal dekke avdrag på lån med et beløp som minst tilsvarer avdrag beregnet etter kommunelovens § 14-18. Kommunelovens § 14-18 sier at kommunens avdrag samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens avskrivninger i regnskapsåret. Beregningen skal gjøres ut fra lånegjeldens størrelse og anleggsmidlenes bokførte verdi ved inngangen av regnskapsåret.

Formelen for beregning er slik:

$$\text{Sum avskrivninger} \times \frac{\text{Rest lånegjeld}}{\text{Sum bokført verdi avskrivbare anleggsmidler}}$$

Med bakgrunn i dette har vi beregnet at minimumsavdrag i 2021 er på om lag 7,8 mill. kroner, videre mener vi at minimumskravet også med budsjetterte avdrag for 2022 vil overholdes.

Låneopptak

Budsjett- og regnskapsforskriften sier at finansiering av investeringsbudsjettet skal sees under ett. Samlet lånebehov for 2022 viser

- Låneopptak for ordinære investeringer i anleggsmidler kr 52.483.000
- Låneopptak for selvkostinvesteringer kr 1.075.000
- Startlån for videreutlån kr 1.500.000, lånes ikke opp da det er ubrukte lånemidler.
- Samlet lånebehov kr 53.558.000

Investeringer til vann- og avløp er selvfinansierende gjennom vann- og avløpsgebyrer, startlån for videre utlån blir finansiert av låntakere.

Avsetning/bruk av fond

Stor-Elvdal kommune vil få betydelige investeringer innenfor selvkostområdene som vil medføre økte kapitalkostnader som gjennom selvkostreglene skal dekkes av innbyggerne. For å unngå store prissvingninger er det i selvkostbudsjettet tatt høyde for et prisnivå som vil gjøre at det budsjetteres med en bruk på 0,321 mill. kroner av selvkostfondene.

Førøvrig er det på kommunalområdene budsjettert med avsetning til og bruk av bundne fond. Det er budsjettert med en avsetning på 2,3 mill. kroner og bruk på 7,6 mill. kroner så netto bruk blir 5,3 mill. kroner av disposisjonsfond.

Overføring til investeringsregnskapet

Det er foreslått å overføre 0,79 mill. kroner fra driftsregnskapet til egenkapitalfinansiering av KLP egenkapital innskudd i 2022.

Til fordeling driftsformål

Frie inntekter består av skatt på inntekt og formue, rammetilskudd, eiendomsskatt og andre generelle overføringer og utgjør totalt 189,2 mill. kroner. Betegnelsen frie inntekter innebærer at disse inntektene ikke er bundet opp til å brukes innenfor spesielle områder. Den samlede økningen i frie inntekter skal i tillegg til lønns- og prisstigning dekke statlige satsinger slik som barnevernsreformen, e-helse løsning, Barnekoordinator osv.

(i 1.000 kr)	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
	2022	2023	2024	2025	2021	2020
Inntekts- og formuesskatt	-57.014	-57.014	-57.014	-57.014	-57.399	-52.827
Rammetilskudd	-101.482	-101.482	-101.482	-101.482	-101.780	-103.340
Rammetilskudd - skjønnsmidler	-800	-800	-800	-800	-800	-1.245
Rammetilskudd - Inntektsutjevning	-20.423	-20.423	-20.423	-20.423	-20.538	-17.644
Eiendomsskatt - næring, verker og bruk	-2.165	-2.465	-2.465	-2.465	-1.907	-2.134
Eiendomsskatt - bolig og fritidseiendommer	-7.400	-7.400	-7.400	-7.400	-7.300	-8.172
FRIE INNTEKTER	-189.284	-189.584	-189.584	-189.584	-189.724	-185.362

Når netto kapitalutgifter på 9,2 mill. kroner, netto bruk av fond på 7,0 mill. kroner og overføring til investeringsregnskapet på 0,76 mill. kroner blir trukket fra de frie inntektene, gjenstår 187,8 mill. kroner til fordeling på virksomhetene i 2022. Dette er netto driftsutgifter på sektorene (se fordeling pkt 7.2 budsjettskjema 1B.)

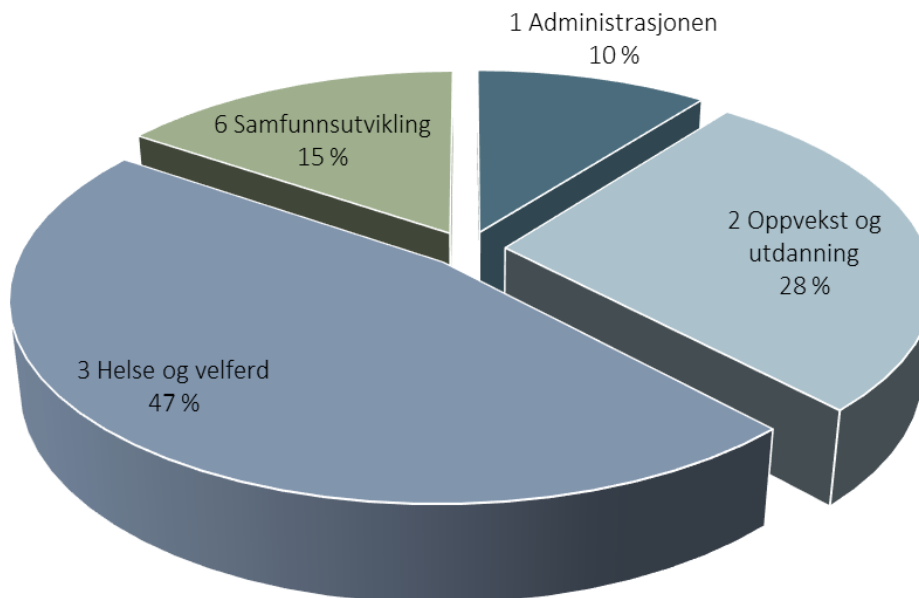
Budsjettert netto driftsresultat bør med de samlede brutto driftsutgifter utgjøre i overkant av 4,8 mill. kroner for å oppnå kommunestyrets egne fastsatte styringsmål for netto driftsresultat på 1,75 prosent. Dette måltallet har det ikke latt seg oppnå i 2022 eller senere i perioden under de budsjettforutsetningene som er lagt eller den kostnadsnivået som er etablert i dag.

Budsjettet for 2022 viser et netto driftsresultat på -2,4% noe som skyldes blant annet bruk av disposisjonsfond til fiberutbygging og maling av kirker.

7.2 BUDSJETTSKJEMA 1B – SEKTORENS RAMMER

(i 1.000 kr)	Sektor	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
0 Politisk		2.678	2.888	2.678	2.888	2.884	2.870
1 Administrasjonen		19.797	19.797	18.993	17.893	19.675	18.920
2 Oppvekst og utdanning		52.238	52.138	52.038	52.038	52.212	48.927
3 Helse og velferd		88.078	87.078	87.078	87.078	92.519	89.930
6 Samfunnsutvikling		30.110	24.658	25.571	25.571	26.047	19.748
7 Selvkost		-2.801	-2.329	-2.950	-3.518	-1.012	-2.218
SUM FORDELT TIL DRIFT		190.100	184.230	183.408	181.950	192.325	178.177
8 Finans		-2.531	-2.531	-2.531	-2.531	-5.695	-3.517
8121 Konesjonsinntekter		-1.700	-1.700	-1.700	-1.700	-1.100	-1.904
8131 Statlig rammetilskudd		-	-	-	-	-	-715
8211 Innlån		-	-	-	-	-150	-607
8311 Tilleggsbevilgning		2.700	2.700	2.700	2.700	2.100	-
8321 Fond		-	-	-	-	-1.912	-
8411 Kalkulerte avskrivninger		-	-	-	-	-	36
8431 Pensjonspremier/Premieavvik		-3.531	-3.531	-3.531	-3.531	-4.633	-326
SUM FORDELT INNEN FINANSOMRÅDET		-2.531	-2.531	-2.531	-2.531	-5.695	-3.517
SUM BEVILGNINGER DRIFT, NETTO		187.569	181.699	180.877	179.419	186.630	174.660

Netto utgift fordelt pr sektor

7.3 ØKONOMISK OVERSIKT – DRIFT

	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
	2022	2023	2024	2025	2021	2020
(i 1.000 kr)						
Rammetilskudd	-122.705	-122.705	-122.705	-122.705	-123.118	-122.229
Inntekts- og formueskatt	-57.014	-57.014	-57.014	-57.014	-57.399	-52.827
Eiendomsskatt	-9.565	-9.865	-9.865	-9.865	-9.207	-10.305
Andre skatteinntekter	-250	-250	-250	-250	-200	-1.282
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-1.880	-1.880	-1.880	-1.880	-5.297	-6.164
Overføringer og tilskudd fra andre	-31.789	-24.604	-24.789	-24.804	-25.831	-35.929
Brukerbetalinger	-10.278	-10.278	-10.278	-10.278	-10.362	-9.427
Salgs- og leieinntekter	-30.567	-31.223	-32.018	-32.971	-27.468	-28.632
SUM DRIFTSINNEKTER	-264.048	-257.819	-258.799	-259.767	-258.882	-266.796
Lønnsutgifter	145.121	144.988	145.460	145.684	138.804	138.883
Sosiale utgifter	24.230	24.243	24.342	24.352	25.525	25.465
Kjøp av varer og tjenester	75.299	63.105	62.807	63.168	70.514	65.838
Overføringer og tilskudd til andre	17.633	17.548	17.433	16.348	17.844	20.812
Avskrivninger	11.645	11.701	11.736	11.858	11.543	12.283
SUM DRIFTSUTGIFTER	273.928	261.585	261.778	261.410	264.231	263.281
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	9.880	3.766	2.979	1.643	5.349	-3.515
Renteinntekter	-630	-630	-630	-630	-580	-674
Utbytter	-3.463	-3.463	-3.463	-3.463	-4.003	-3.897
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-	-	-
Renteutgifter	4.213	5.135	5.856	6.414	3.061	3.120
Avdrag på lån	9.082	11.126	12.651	13.969	8.943	8.971
NETTO FINANSUTGIFTER	9.202	12.168	14.414	16.289	7.421	7.520
Motpost avskrivninger	-11.645	-11.701	-11.736	-11.858	-11.716	-12.283
NETTO DRIFTSRESULTAT	7.437	4.234	5.658	6.075	1.054	-8.278
<i>Disponering eller dekning av netto</i>						
Overføring til investering	760	760	760	760	-	-
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-2.894	-3.475	-3.019	-2.732	-2.784	282
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-5.303	-1.519	-3.399	-4.103	1.730	7.996
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-	-	-	-	-	-
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-	-
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-7.437	-4.234	-5.658	-6.075	-1.054	8.278
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (MERFORBRUK)	-	-	-	-	-	-

8 POLITISK VIRKSOMHET

8.1 GENERELT

Området består av de budsjettkapitlene som omhandler råd og utvalg inkludert ungdomsråd, regionråd, tilskudd til politiske partier, valg og kommunerevisjon. Det er til sammen 1,20 årsverk som er fordelt på ordfører/varaordfører. Ledere i utvalg og formannskapsmedlemmer har godtgjøring for hvert enkelt møte.

8.2 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
= 0 Politisk							
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER		1.568	1.698	1.568	1.698	1.770	1.609
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER		1.128	1.223	1.128	1.223	1.149	1.298
3 SUM DRIFTSINNTEKTER		-18	-33	-18	-33	-35	-37
SUM		2.678	2.888	2.678	2.888	2.884	2.870

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
= 0 Politisk							
01 Kommunestyre og faste utvalg		1.728	1.728	1.728	1.728	1.757	1.948
02 Valg		-	210	-	210	207	-
03 Kontrollutvalg		263	263	263	263	238	249
04 Revisjon		682	682	682	682	677	667
05 Herredsretten		5	5	5	5	5	6
SUM		2.678	2.888	2.678	2.888	2.884	2.870

KOMMENTARER

Lønnsvekst/endringer

I retningslinjene for godtgjørelse for ombudsmenn skal godtgjørelse til Ordfører utgjøre 76% av stortingsrepresentantenes godtgjørelse. Stortingets godtgjørelse er ikke justert siden 01.05.2019, og vi foreslår derfor at ordførers godtgjørelse justeres når det først foreligger nye satser fra regjeringen, noe som også medfører at det ikke er noen justering av andre godtgjørelser før det kommer noen sentrale endringer.

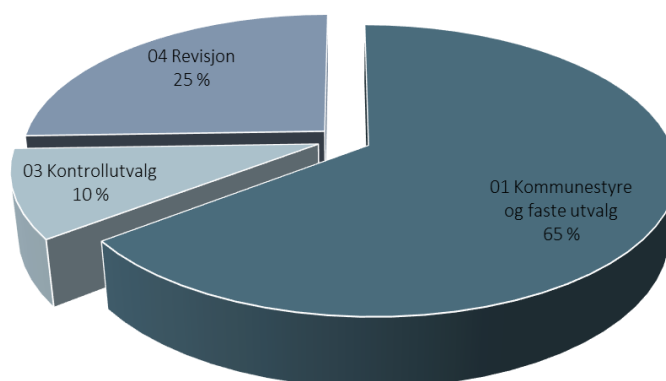
Kontroll/revisjon

Budsjettforslaget er slik det er mottatt fra kontrollutvalget. Se pkt. 8.3

Storingsvalg/Kommunevalg

Det er ikke valg i 2022, det er derfor ikke videreført noe budsjett for dette før i 2023 og 2025.

Fordeling politisk

8.3 KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget har sendt inn et forslag til budsjett for 2022 jf vedlegg til saken. Dette er innarbeidet i budsjett forslaget til rådmannen kontrollutvalg og revisjon.

Noen fakta

- Det gjennomføres i snitt 5 møter pr år i utvalget.
- Regnskapsrevisjonen er anslått til 435 timer i 2022 mot 485 timer i 2021.
- Forvaltningsrevisjon er anslått til 200 timer pr. år., forslag til valg av forvaltningsprosjekter legges frem for kommunestyret.

	Budsjett 2022	2023	Økonomiplan 2024	2025	Rev budsjett 2021	Regnskap 2020
1041 Kontrollutvalg	263	263	263	263	238	249
10 Lønn inkl sos utgifter (folkevalgte)	33	33	33	33	32	18
Kjøp av varer og tjenester - bevertning, kontingenter, kursavg. mm.	42	42	42	42	21	27
13 Kjøp av varer og tjenester - kontrollutvalgssekretær	188	188	188	188	185	204
1042 Revisjonen	682	682	682	682	677	667
137501 Regnskapsrevisjon av IKS	472	472	472	472	472	667
137502 Forvaltningsrevisjon av IKS	210	210	210	210	205	-
SUM	945	945	945	945	915	916

KOMMENTARER

Utvalgets innstilling til budsjett for 2022 viser en brutto utgift på kr. 945.000,- dette er en økning fra revidert budsjett 2021 på kr 30.000,-.

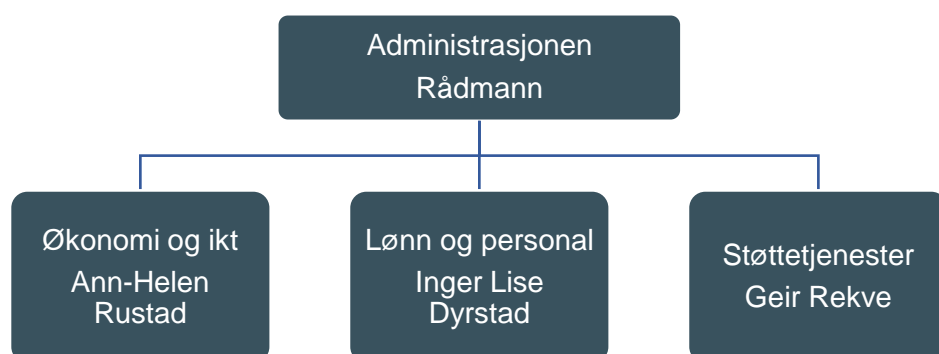
KOSTRA – tallene er høye for Stor-Elvdal kommune innen dette området og bør ses nærmere på hvilke muligheter Stor-Elvdal kommune har til å eventuelt kunne redusere kostnadene.

Viser også til vedlagte behandling fra kontrollutvalget.

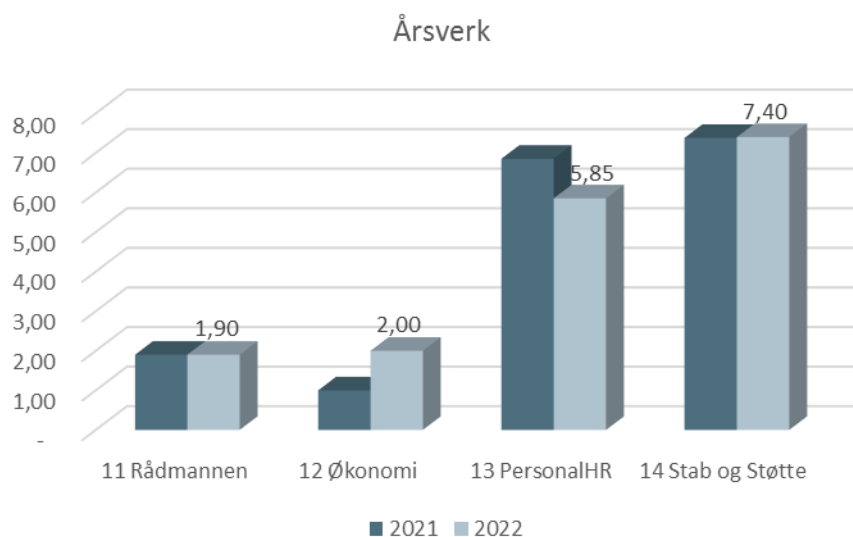
9 ADMINISTRASJON

9.1 GENERELT

Administrasjonen er delt inn i områdene lønn og personal, økonomi og støttetjenester. Drift av rådmannskontoret, fellestjenester, overføringer til Stor-Elvdal kirkelig fellesråd og overføringer fra KF Stor-Elvdal Kommuneskoger er lagt til rådmannen. Lønn og personal har ansvar for lærlingeordningen i tillegg til lønns- og personalfunksjonen. Økonomisjefen vil jobbe med økonomi på et overordnet, strategisk nivå og ha ansvar for lokalt IKT og SÅTE-IKT-samarbeid. Støttetjenester omfatter post og arkiv, internkontroll, beredskap og regnskap.

Det har samlet sett ikke vært noen endring, fordelinger er justert på de ulike områdene, årsverkene fordeler seg slik for 2022:

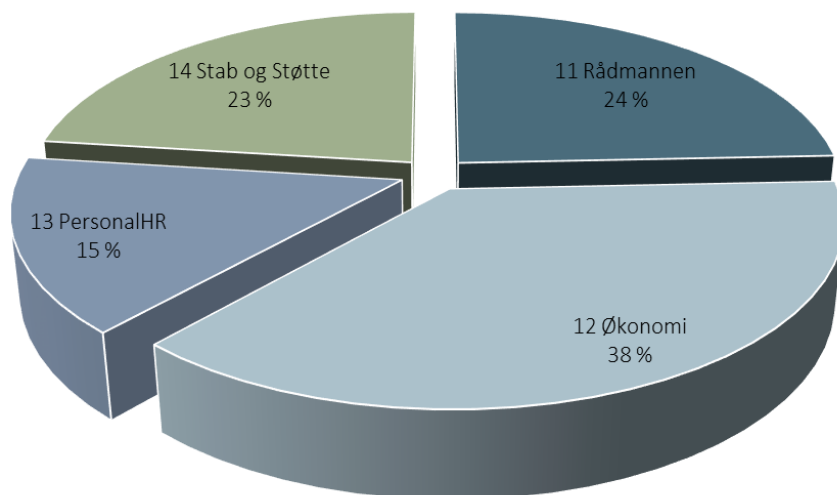
Administrasjonen i Stor-Elvdal kommune består av rådmann (1 årsverk) og frikjøpte hovedtillitsvalgte og hovedverneombud (0,9 årsverk), økonomisjef (1 årsverk) og controller (1 årsverk), lønn og personal (2,7 årsverk) og lærlinger (3,15 årsverk), stab og støttetjenester herunder, regnskap, post og arkiv (7,4 årsverk).

9.2 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
1 Administrasjonen							
1	SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER	11.224	11.224	10.920	10.920	10.998	11.455
2	SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER	12.954	12.954	12.454	11.354	12.536	14.746
3	SUM DRIFTSINNEKTER	-4.381	-4.381	-4.381	-4.381	-3.859	-7.282
SUM		19.797	19.797	18.993	17.893	19.675	18.920

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
1 Administrasjonen							
11	Rådmannen	4.817	4.817	4.817	3.717	3.887	2.302
12	Økonomi	7.392	7.392	6.892	6.892	8.080	8.856
13	PersonalHR	3.033	3.033	3.033	3.033	3.310	2.981
14	Stab og Støtte	4.555	4.555	4.251	4.251	4.397	4.782
SUM		19.797	19.797	18.993	17.893	19.675	18.920

Fordeling administrasjon

(i 1.000 kr)	Budsjett		Økonomiplan	
	2022	2023	2024	2025
Tiltak - Administrasjonen	300	300	-504	-1.604
Endring lkt samarbeid				
Såte- drift (1123)	-	-	-500	-500
Felles adm.datasystemer				
Regnskap - fra 2020 (1136)	-	-	-304	-304
Maling av kirker				
Kirken (1071)	1.100	1.100	1.100	-
Overføring av regnskapsføring				
Økonomikontoret (1141)	-300	-300	-300	-300
Økt overføring fra kommuneskogen				
KF Kommuneskoger (1081)	-500	-500	-500	-500

KOMMENTARER PÅ ENDRING FRA 2021

Lønn

Samlet er det en økning i lønn for administrasjonen med kr 446.000 fra 2021 til 2022. Dette forklares med pensjonskostnad som er redusert, det er ikke tilsatt lærlingeårsverk, det har vært en økning i forhold til gjeninnført årsverk på regnskap og økonomi som ble vedtatt kuttet i 2021.

Antall lærlingplasser videreføres på samme nivå som 2021 med 8 plasser, men 2 av disse står ledige da det ikke har vært mulig å rekruttere til disse pr nå.

Øvrige driftsutgifter

I budsjett for vertskommunesamarbeidet SÅTE - IKT, videreføres drift på samme nivå som for 2021. Det er overført fra konsulentbistand til lønn og reduserte lisenser.

Driftsinntekter

Skyldes økt salgsinntekter i hht til budsjettsforslag.

KOMMENTARER OG FORSLAG TIL TILTAK

- Driftsoverføring på 1,1 mill. kroner i en 3 års periode til Stor-Elvdal kirkelig fellestid for prosjektering og maling av Evenstad kapell, Strand kirke og Atnosens kirke.
- Utgiftsreduksjon fra 2023 som vil være realistisk hvis nytt fagsystem er på plass for regnskap.
- Med bakgrunn i vedtak fra KS i 2019 skulle SÅTE – samarbeidet evalueres. Det foreligger en rapport fra BDO som peker på at et utvidet samarbeid er nødvendig for å kunne redusere ikt kostnader. Kommunestyret behandlet rapporten i sitt møte 16.6.2021 i sak 2021/47. Med bakgrunn i vedtak i sak 2021/47 er det derfor estimert en forventet reduksjon på kr 500.000 i 2024.
- Økt overføring fra KF kommuneskoger på 500.000,- som ikke skal generere større avvirkning av skog men økt salg av hyttetomter.
- Økt inntekt ved at kommunenes regnskapskontor fører regnskapet for KF kommuneskogen. Noe som også vil gi en synergieffekt i forhold til merarbeidet med konsolidert årsregnskap.

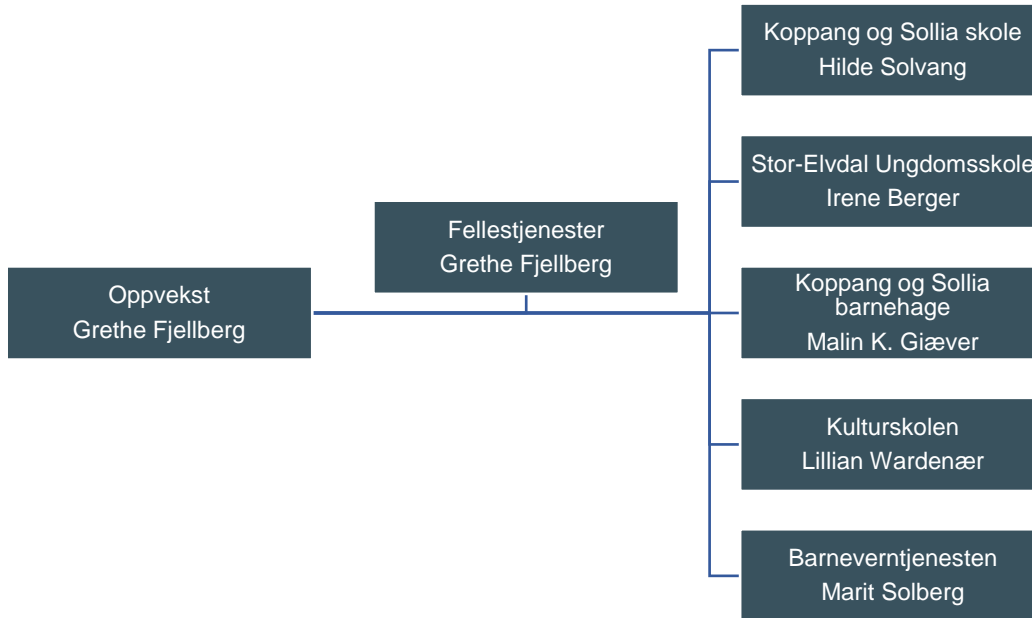
9.3 MÅLSETTINGER

Fokusmål	Måleindikatorer	Tiltak 2022	Ønsket resultat	Laveste aksepterte resultat	Ikke godkjent resultat	Resultat 2022
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett, hele kommunen	Rapportering til politisk ledelse og oppfølging av sektorer	I hht tilbudsnett	+/- 2	+/-3	
	Avvik i forhold til budsjett, administrasjon	Målet gjelder kun administrasjonen som enhet	+/- 1%	+/- 5%	+/- 7%	
	Disposisjonsfond av brutto driftsinntekt	Følge opp handlingsregelen	> 10%	5,0 %	< 5%	
Personal	Sykefravær administrasjon	Leder før lege og tett oppfølging av ansatte	< 2%	4 %	> 6%	
	Sykefravær hele kommunen	Følge opp/fokus i ledergruppa.	< 7%	8,50 %	> 10%	
	10 faktor medarbeiderundersøkelse	Økt medarbeider tilfredshet	4,3	4	3,7	
God kvalitet	Kommuneplan	Konkretisere og realisere kommuneplan	Ja	Prosess	Nei	
	Planarbeid	Gjennomføring av planer jf.planstrategi	Ferdigstille	Påbegynt	Ikke påbegynt	
	Investeringsprosjekter	Gjennomføringsgrad	80 %	50-80%	>50%	

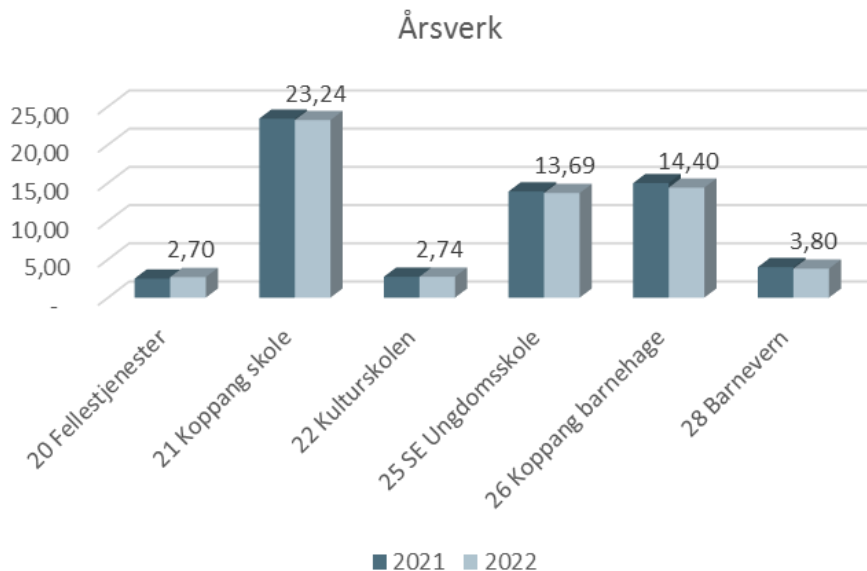
10 OPPVEKST OG UTDANNING

10.1 GENERELT

Sektoren består av 5 enheter:

Det har vært en reduksjon på 1,0 årsverk, årsverkene fordeler seg slik for 2022:

Fellestjenester består av sektorleder 100 %, logoped 60 %, spesialpedagog på barnehageområdet 50%, newtonlærere 50% og IKT-skole 10 %.

Koppang skole har 23,2 årsverk fordelt på lærerstillinger og assistentstillinger, hvorav 3 årsverk er knyttet til Sollia skole. Kulturskolen har 2,74 årsverk lærerstillinger. Stor-Elvdal ungdomsskole har 13,7 årsverk hvorav 2 årsverk er knyttet til Voksenopplæringen. Koppang barnehage har 14,4 årsverk hvorav 3 årsverk er knyttet til Sollia barnehage. Barneverntjenesten har 3,8 årsverk.

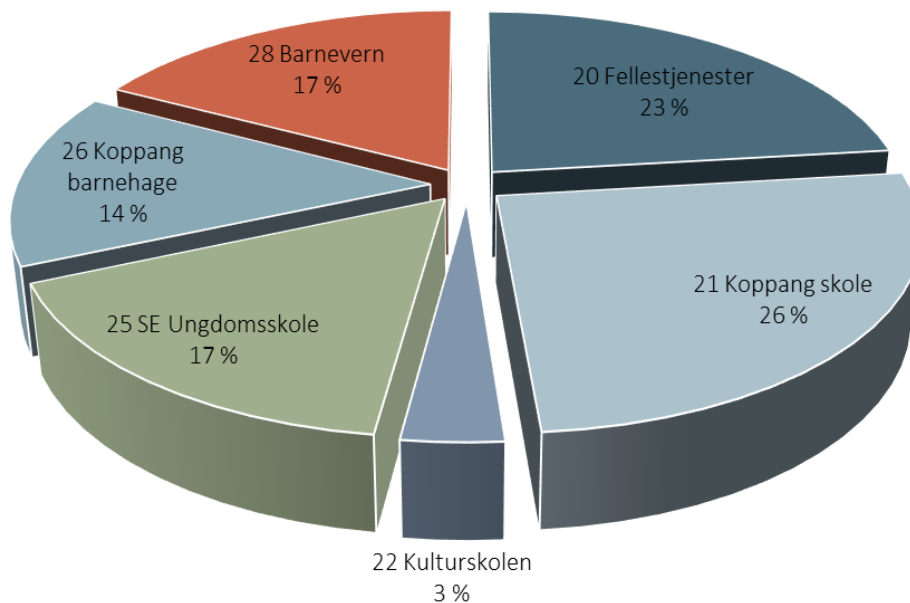

10.2 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

(i 1.000 kr)	BY	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
= 2 Oppvekst og utdanning							
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER		42.420	42.420	42.420	42.420	43.753	43.271
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER		16.047	15.947	15.847	15.847	15.208	14.694
3 SUM DRIFTSINNTEKTER		-6.229	-6.229	-6.229	-6.229	-6.750	-9.038
SUM		52.238	52.138	52.038	52.038	52.212	48.927

(i 1.000 kr)	BY	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
= 2 Oppvekst og utdanning							
20 Fellestjenester		12.073	11.973	11.873	11.873	11.704	10.883
21 Koppang skole		13.405	13.405	13.405	13.405	13.940	13.316
22 Kulturskolen		1.733	1.733	1.733	1.733	1.807	1.771
25 SE Ungdomsskole		8.532	8.532	8.532	8.532	8.927	8.931
26 Koppang barnehage		7.481	7.481	7.481	7.481	7.882	8.110
28 Barnevern		9.014	9.014	9.014	9.014	7.951	5.917
SUM		52.238	52.138	52.038	52.038	52.212	48.927

Fordeling sektor oppvekst og utdanning

KOMMENTARER PÅ ENDRING FRA 2021

Lønn inkl. sos. utgifter og refusjoner, endringer

Lønnsutgiftene går ned med tilsammen kr 1,8 mill. i 2022. Dette skyldes at sektoren har konsekvensjustert lønnsbudsjettet etter å ha hatt et stort mindreforbruk på lønn i 2020. Dette ses i sammenheng med nedbemanningen som det er styrt på gjennom 2020. Alle vakante stillinger er gjennomgått og vurdert. Den største nedgangen er på Koppang skole med kr 0,9 mill. Barnevern har redusert lønnsutgiftene med kr 0,8 mill. som i stor grad skyldes mindre utgift til lønn fosterhjem. Stor-Elvdal ungdomsskole har redusert lønnsutgiftene med kr 0,3 mill. Fellestjenester har økt med kr 0,4 mill. som skyldes at stillingen som logoped er økt til 0,6 årsverk.

Sektoren har avgitt 0,5 årsverk til sektor for helse og velferd for å styrke skolehelsetjenesten og det tverrfaglige samarbeidet rundt barn og unge.

Driftsutgifter

Driftsutgiftene økes med kr 0,7 mill. Dette skyldes at kommunene får økt økonomisk ansvar gjennom barnevernsreformen beregnet til kr 1,5 mill. Fellestjenester går ned med kr 0,5 mill. som skyldes færre gjesteelever. De andre enhetene har tatt ned driftsbudsjettet med til sammen kr 0,2 mill.

Driftsinntekter

Driftsinntektene går ned med kr 0,7 mill. Dette skyldes mindre overføringer til barnevern med kr 0,5 mill. Kulturskolen får en mindreinntekt på kr 0,2 mill. da vi selger mindre tjenester til nabokommuner.

Budsjettforutsetninger 2022

Budsjett 2022 er et stramt budsjett for sektoren. Det skal leveres lovpålagte gode tjenester med mindre ressurser. Sektoren har nedbemannet med bakgrunn i at antall elever i skolene har gått ned. Dette har ført til økt vikarbruk fordi det meste av fraværet må erstattes ved første fravær.

Det er svært usikkert hvordan budsjettet vil slå ut når det gjelder barnevern og barnevernsreformen, men dette er felles for alle landets kommuner.

KOMMENTARER TILTAK

Sektor for oppvekst og utdanning har i likhet med de andre sektorene blitt utfordret på å finne tiltak for å få budsjett 2022 i balanse. Sektoren har nedbemannet 5,2 årsverk i 2020 som var 1,2 årsverk mer enn det som ble lagt inn i rådmannens forslag til budsjett 2020. For budsjett 2022 er det redusert med ytterligere 1 årsverk hvorav 0,5 årsverk er avgitt til sektor for helse og velferd for å styrke skolehelsetjenesten. På grunn av færre barn/elever er det gjort konsekvensjusteringer gjennom året. Blant annet har Koppang barnehage justert ned bemanningen slik at den er tilpasset antall barn. Det ble født svært få barn i 2020, mens det hittil i 2021 er født mange barn.

Stor-Elvdal kommune har tre skoler med tilsammen 183 elever. Koppang skole har 121 elever, SEUS 53 elever og Sollia skole 9 elever pr. 01.10.2021. I Voksenopplæringen er det 12 deltakere pr. november- 21, hvorav 2 er grunnskoleelever, 3 med rett og plikt og 3 er arbeidsinnvandrere i tillegg til 4 studenter fra Evenstad som betaler for norskopplæring. Fra 2020 ble Voksenopplæringen lagt under Stor-Elvdal ungdomsskole. Med dagens skolestruktur er det lite muligheter for å ta ned driftsutgiftene. Utredning 1-10 skole er ferdig og utredning skole drift Sollia skole er under arbeid.

10.3 MÅLSETTINGER

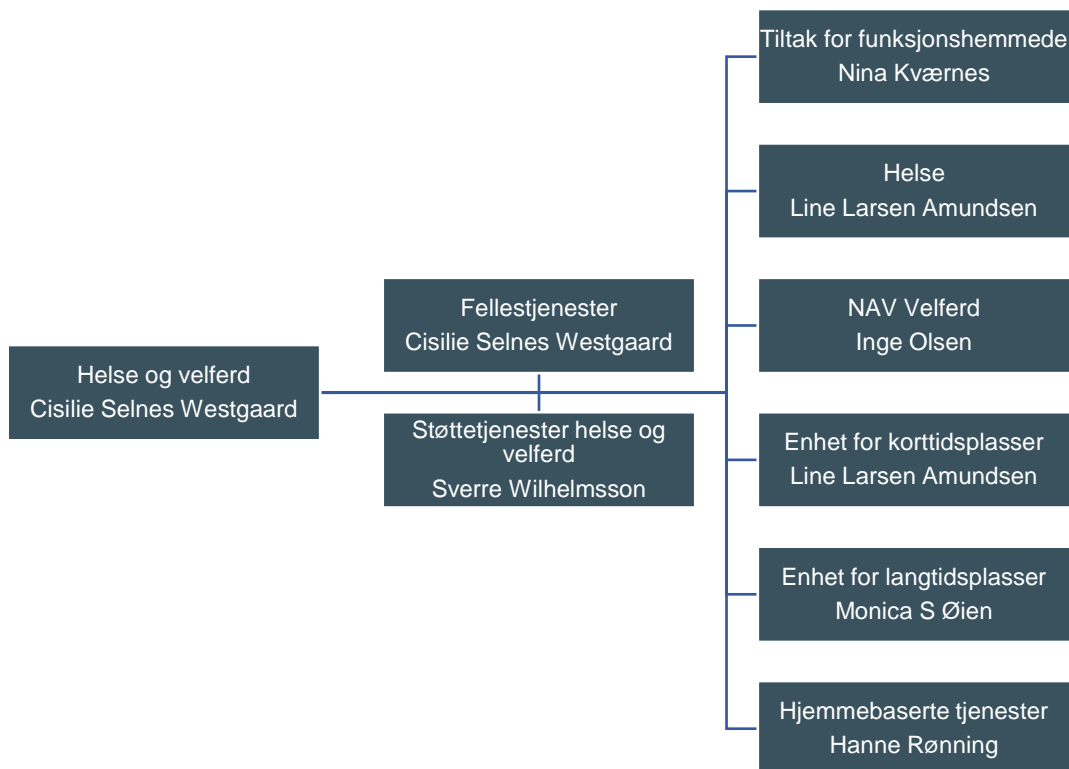
Fokusmål	Måleindikatorer	Tiltak 2022	Ønsket resultat	Laveste aksepterte resultat	Ikke godkjent resultat	Resultat 2022
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Sikre god tertialrapportering gjennom året som fanger opp vesentlige endringer.	+/-1%	-3%	-5%	
Personal	Sykefravær	Følge opp sykefravær i henhold til IA-avtalen. Sikre at rutiner blir Sikre god tilrettelegging	6%	8%	9%	
Nødvendig kompetanse	Utdanning: Andel barnehagelærere med godkjent utdanning og andel lærere med godkjent lærerutdanning, 1.-10. trinn. Andel lærere med norsk som andrespråk i voksenopplæringen. Andel fagarbeidere med godkjent utdanning i barnehage og skole	Legge til rette for videreutdanning for barnehagelærere og lærere. Bruke kompetanseplanen aktivt for å sikre riktig kompetanse.	100 %	85 %	80 %	
God kvalitet	Avgangskarakterer: Snitt grunnskolepoeng (10.trinn)	Kontinuerlig forbedringsarbeid i barnehage og skole. Kollektivt utviklingsarbeid Barnehagene fullfører Kultur for læring. Skolene gjennomfører Miljøløyper. Alle barnehagelærere, lærere skoleledere og skoleeier arbeider i profesjonelle læringsfellesskap. Aktiv bruk av data i planlegging av opplegg i barnehagen og i undervisningen. Bruk av pedagogisk analyse for å sikre gode tiltak som er basert på forskning.	42	40	38	

Fokusmål	Måleindikatorer	Tiltak 2022	Ønsket resultat	Laveste aksepterte resultat	Ikke godkjent resultat	Resultat 2022
God kvalitet	Frafall: Andel elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående innen fem år	Sikre god rådgivning slik at elevene settes i stand til å ta riktig valg av videregående opplæring.	100 %	80 %	75 %	
		Sikre god overgang mellom barnehage/grunnskole /videregående.				
		Sikre godt samarbeid med videregående skoler.				
		Sikre at elevene har gode grunnleggende ferdigheter.				
	Spesialpedagogisk hjelp: Andel barn og elever med spesialpedagogisk hjelp	Sikre barnehagebarn et godt tilrettelagt tilbud og elevene god tilpasset opplæring gjennom arbeidet med kontinuerlig forbedring i barnehagen og grunnskolen i Stor-Elvdal.	8 %	12 %	15 %	
	Barnevern: Andel undersøkelser m behandlingstid under 3 mnd.	Sikre gode rutiner for undersøkelser	100%	80%	70%	
Sikre gode rutiner for rapportering i fagsystemet						
Sikre godt systemarbeid på alle områder innen barnevern						
Sikre god avvikshåndtering						
Sikre god saksbehandling						
Sikre godt samarbeid med andre kommuner						

11 HELSE OG VELFERD

11.1 GENERELT

Fellestjenester består av sektorleder, administrative utgifter sykehjem, kommunal hjelpemiddelsentral og tildelerenhet som fatter vedtak om tjenester i sektoren basert på søknad, herunder tildeling av hjelpemidler inklusiv velferdsteknologi.

Støttetjenester helse og velferd er en utskillelse av personalansvar fra fellestjenester til fagutvikler, enheten består av fagutvikler, saksbehandlere og tildelerenheten.

Tiltak for funksjonshemmede består av bolig for mennesker med nedsatt funksjonsevne, brukerstyrt personlig assistanse, omsorgslønn, støttekontakt og avlastning.

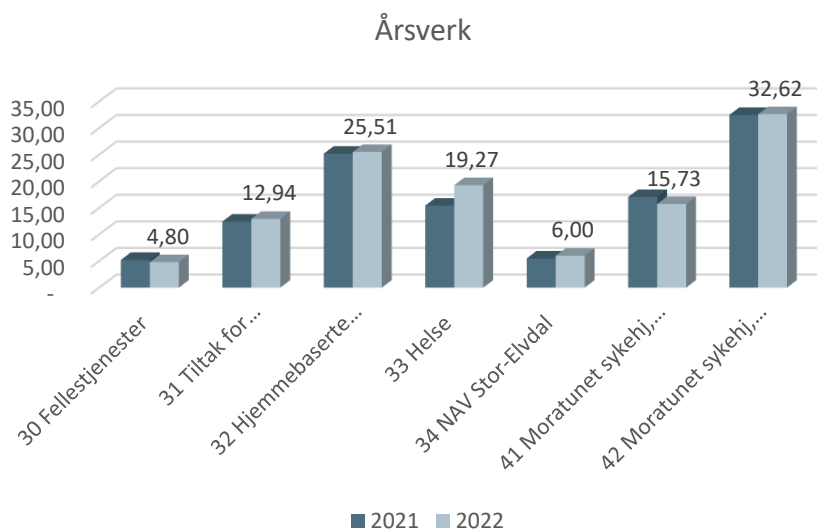
Hjemmebaserte tjenester består av hjemmesykepleie, hjemmehjelp, praktisk bistand, kommunalt hjelpemiddellager og dagsenter.

Helse består av helsestasjonen med helsesykepleier- / jordmortjeneste, rus- og psykisk helsetjeneste, fysioterapi, ergoterapi, legekontor, legevakt og miljørettet helsevern.

NAV yter tjenester innen forvaltning, sosial bistand, flyktningetjeneste, husbankordning og gjeldsrådgiving.

Moratunet sykehjem er en institusjon som gir heldøgns – pleie, omsorg og behandling inndelt i to enheter. Det er totalt 36 plasser avsatt til langtidsopphold, 5 plasser avsatt til behandling eller avlastning av kort varighet, og 1 plass er avsatt til KAD (kommunal akutt døgnplass). Enhet for langtidsplasser drifter også vaskeri og renhold. Enhet for korttidsplasser drifter også kjøkken.

Sektoren har en økning på 3,58 årsverk fra 2021 til 2022 og fordeler seg slik på enhetene (oppgitt tall for 2022 er før eventuelle tiltak).

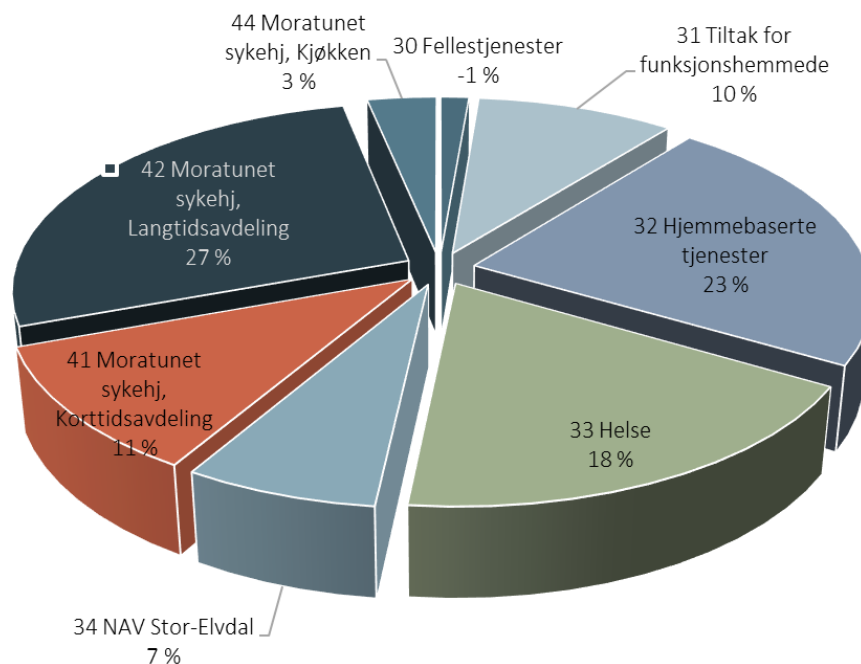

11.2 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
3 Helse og velferd							
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER		87.184	87.184	87.184	87.184	84.377	82.459
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER		17.799	16.799	16.799	16.799	24.463	23.660
3 SUM DRIFTSINNEKTER		-16.905	-16.905	-16.905	-16.905	-16.321	-16.189
SUM		88.078	87.078	87.078	87.078	92.519	89.930

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
3 Helse og velferd							
30 Fellestjenester		-1.206	-1.206	-1.206	-1.206	-1.528	3.631
31 Tiltak for funksjonshemmede		8.494	8.494	8.494	8.494	8.280	8.612
32 Hjemmebaserte tjenester		20.562	20.562	20.562	20.562	20.452	18.700
33 Helse		16.549	15.549	15.549	15.549	18.499	16.140
34 NAV Stor-Elvdal		6.121	6.121	6.121	6.121	7.662	8.564
41 Moratunet sykehj, Korttidsavdeling		9.869	9.869	9.869	9.869	10.677	9.689
42 Moratunet sykehj, Langtidsavdeling		24.726	24.726	24.726	24.726	25.020	20.485
44 Moratunet sykehj, Kjøkken		2.964	2.964	2.964	2.964	3.457	4.108
SUM		88.078	87.078	87.078	87.078	92.519	89.930

Fordeling sektor Helse og Velferd

(i 1.000 kr)	Budsjett		Økonomiplan	
	2022	2023	2024	2025
Tiltak - Helse og velferd	2.261	2.261	2.261	2.261
Reduksjon 2 sykehjemsplasser				
Sykehjem - administrasjon (3221)	200	200	200	200
Økning bemanning hjemmebaserte tjenester				
Hjemmesykepleie (3231)	1.031	1.031	1.031	1.031
Økning bemanning tilrettelagte tjenester				
Sykehjem - tilrettelagt avdeling (3222)	1.031	1.031	1.031	1.031

KOMMENTARER PÅ ENDRING FRA 2021

Lønn inkl. sos utgifter og refusjoner, endringer

Lønnsbudsjettet er totalt sett redusert med kr 0,3 mill. På tross av denne reduksjonen er stillingsressursen økt innen legetjenesten (3 årsverk), helsesykepleier (0,5 årsverk), rus og psykisk helsetjeneste (1 årsverk). Økning i antall legehjemler er gjort etter politisk vedtak innværende år, og prosjektstillingen innen rus og psykisk helse er finansiert av eksterne midler. Utgift til kommuneoverlegestilling er overført fra driftsbudsjett til lønnsbudsjett.

Den totale lønnsrammen er redusert med bakgrunn i en forventning om at ved vakanser så vil stillinger stå ubesatt inntil ny ansettelse blir foretatt. I denne perioden vil det være en besparelse på lønn, og dette er synliggjort i budsjettet.

I budsjettforslaget er det også redusert med to årsverk innen ledelse. Dette skyldes sammenslåing av sektorer og en utprøving av felles ledelse i enhet helse og enhet for korttids plasser / kjøkken.

Driftsutgifter

Driftsbudsjettet er økt med totalt kr 0,4 mill. Dette skyldes i hovedsak økte kostnader innen medisiner og medisinsk forbruksmateriell. De økte kostnadene skyldes både økt behov og prisøkning på aktuelle varer.

Driftsinntekter

Driftsinntekter er økt med kr 0,6 mill. Dette skyldes blant annet prinsippendring i forhold til momskompensasjon føring og bruk av bundne fond.

Budsjettforutsetninger 2022

Fra 1.1.21 ble tidligere sektor for Helse- omsorg- og velferd og sektor for Institusjon- og hjemmebaserte tjenester til en samlet sektor - Helse og velferd.

Rådmannen har gitt et mandat for omorganiseringen der Stor-Elvdal kommune skal drive innovativt og effektivt i alle ledd av organisasjonen. Utstrakt bruk av kompetanse og hensiktsmessig teknologi er blant tiltakene. Med fokus på brukerne av tjenestene, er ressursbruk på tvers av enheter i sektoren viktig for å løse komplekse tjenester og for en mer effektiv ressursutnyttelse.

Mandatet er styrende for organisering av tjenestene i sektoren i tillegg til at all tjenesteyting er basert på lovverk og lokale retningslinjer.

Det er en målsetting for sektoren å levere tjenester på en mest mulig effektiv måte med nødvendig kvalitet. Det søkes samarbeid også utenfor sektoren dersom det er hensiktsmessig. Et eksempel på dette er prosjektet «barn og unges psykiske helse og læringsmiljø» i samarbeid med sektor for oppvekst og utdanning. En forventet økning i utgiftsbehov i sektoren forutsetter fokus på tidlig innsats og forebyggende tiltak for å redusere eller utsette innbyggernes behov for kommunale helsetjenester.

KOMMENTARER TIL DRIFTSTILTAK

- Reduksjon av to sykehjemsplasser
I Stor-Elvdal kommune er det relativt mange sykehjemsplasser i forhold til innbyggertallet. Dette skyldes blant annet en spredt bosetting og store avstander mellom innbyggeren og tjenesteytingen. Dagens utvikling med nedgang i innbyggertall og tilflytting fra grendene til Koppang kan bidra til at folk kan bo hjemme lengre og få helsehjelp der. Dette gir mulighet for redusert antall sykehjemsplasser. En reduksjon med to sykehjemsplasser gir en mindreinntekt når det gjelder egenbetaling og en redusert utgift på medisiner og utstyr, men det anbefales ikke å redusere bemanning da det er lav grunnbemanning i utgangspunktet. Nedgang i to plasser vil gi økt grunnbemanning i aktuell avdeling noe som vurderes som et nødvendig tiltak i en avdeling som får økte og mer komplekse oppgaver overført fra sykehusene.
- Økt bemanning i hjemmebaserte tjenester
For budsjettåret 2020 ble det redusert 2,4 årsverk i enheten. Siste halvdel av inneværende år har vedtak om tjenester økt og det er nødvendig å øke grunnbemanningen med 1,5 årsverk for å kunne utføre lovpålagt helsehjelp.
- Økt bemanning i avdeling tilrettelagt for personer med demens.
Demens er en sykdom som øker i befolkningen blant annet fordi levealderen går opp. Tidligere fikk de sykeste demenspasientene helsehjelp i spesialisthelsetjenesten. Denne oppgaven er nå overført til kommunene med mulighet for veiledning lokalt. Helsehjelpen skal allikevel ytes i hjemkommunen. Dette medfører behov for økt bemanning slik at denne gruppen kan få den helsehjelpen de har krav på. Det foreslås en økning på 1,5 årsverk.

Organisatoriske endringer:

- Lederansvar for ansatte i fellestjenester overføres fra sektorleder til fagutvikler og samles i støttetjenester for sektoren.
- Støttekontaktordningen og deler av BPA (brukerstyrt personlig assistent) -ordningen, der dette er hensiktsmessig, innlemmes som en del av oppgavene som utføres av personalet tilknyttet bofellesskapet Benveien i enhet Tiltak for funksjonshemmede. Bakgrunnen for dette er utfordringer med å rekruttere støttekontakter og at det vurderes i større grad at det trengs kompetanse for å utføre tiltaket på en forsvarlig måte.

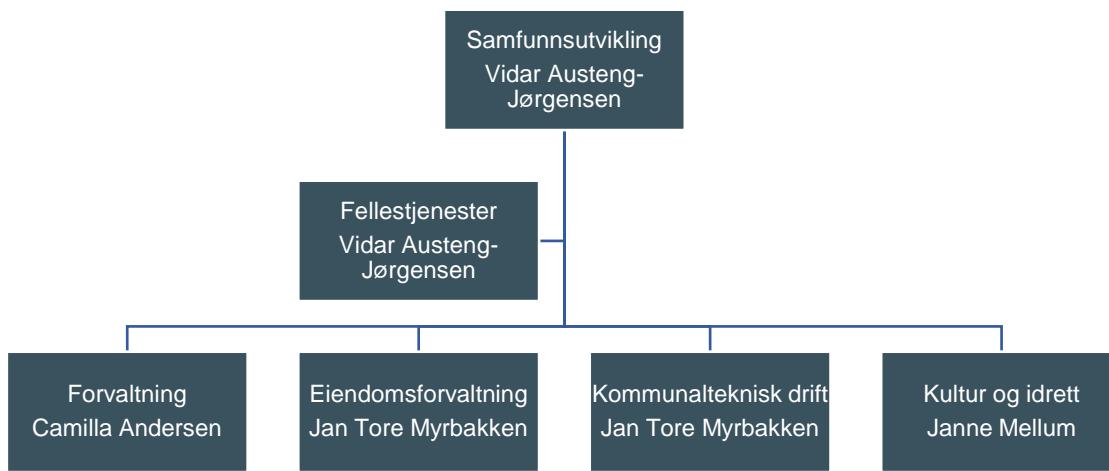
11.3 MÅLSETTINGER

Fokusmål	Måleindikatorer	Tiltak 2022	Ønsket resultat	Laveste aksepterte resultat	Ikke godkjent resultat	Resultat 2022
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Sikre god måneds og tertial - rapportering gjennom året, og foreslå tiltak hvis nødvendig.	+/- 1%	+/-3 %	+/- 5 %	
Personal	Sykefravær	Følge opp, og forebygge sykefravær i henhold til IA- Sikre at vedtatte rutiner bli fulgt Bruke resultatet av medarbeiderundersøkelsen 10-faktor til å videreutvikle samhandling mellom ansatte, og mellom ansatte og ledere.	under 8 %	12 %	14 %	
Nødvendig kompetanse	Bemanning: Antall ansatte med relevant fagutdanning i aktuell tjeneste	Utvikle strategi for å beholde og rekruttere ansatte med ønsket kompetanse.	100 %	75 %	70 %	
Kontinuerlig forbedringsarbeid	Antall klager / medhold i klagesaker. Endring på bakgrunn av avviksmeldinger. Resultat av brukerundersøkelser.	Tjenestenivået er tilpasset de økonomiske rammene, men opprettholder eller øker kvalitet på arbeidet.	Implementering av reformen: Leve hele livet. Gode pasientforløp uten reinnleggelser. Kontinuerlig forbedring. Unngå ventelister på tjenester det er fattet vedtak på.	Økning i antall klager som ikke gir kommunen medhold	At tjenesten ikke er i henhold til lov og forskrift	
Innføre teknologi / innovasjon som gjør det mulig å yte tjenester til en økende pasientgruppe.	Utvikle mål for sektoren der kunnskap om teknologiske muligheter økes i personal- og brukergruppen.	Anvende ny teknologi. Delta i den teknologiske utviklingen i samarbeid med eksterne aktører.	Anvendt flere teknologiske verktøy i hele sektoren	Implementering av teknologiske hjelpemidler i tjenesten	Mangel på teknologisk fremskritt	

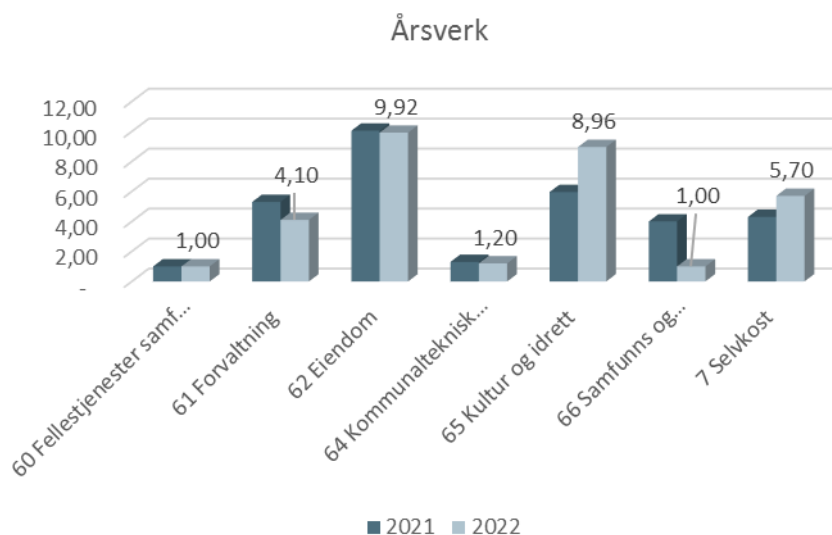
12 SAMFUNNSUTVIKLING

12.1 GENERELT

Sektor for samfunnsutvikling består av enhetene forvaltning, eiendom og kommunalteknisk drift og kultur og idrett. Under enhet eiendom og kommunalteknisk drift, ligger selvkostområdene vann, avløp og renovasjon. Sektoren har ansvar for eiendomsskattekontoret, rovdysenter og samfunns og næringsutvikling. Sektorens tjenester er viktige for kommunens egen drift og kommunes rolle når det gjelder planlegging og samfunnsutvikling. Samfunns og næringsutvikler ligger under fellestjenester.

Årsverksendringer 2021-2022 på sektoren er uendret. Årsverk er flyttet mellom ansvar internt. Det er totalt 31,89 årsverk i sektoren for 2022. Årsverkene fordeler seg slik på enhetene i 2022:

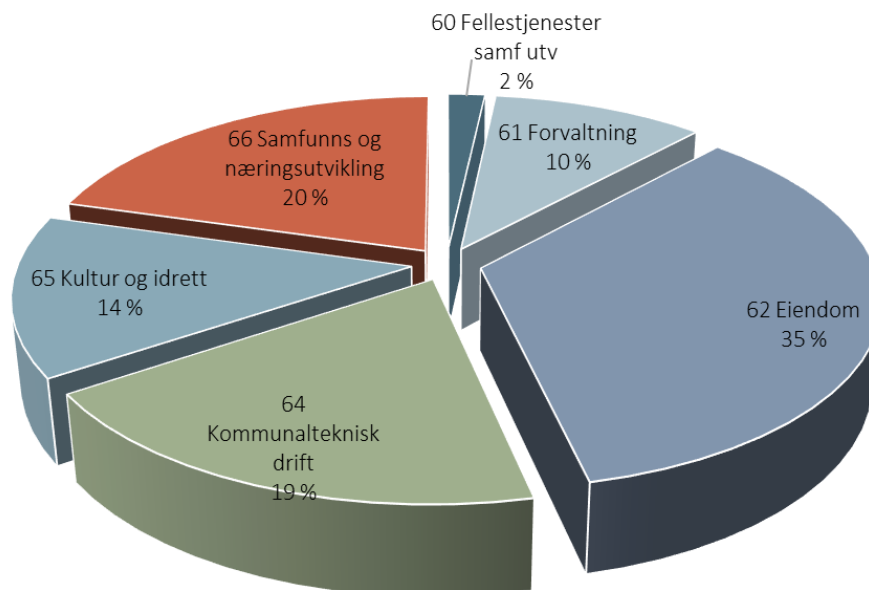
Stillingene i Rovdysenter er flyttet til enhet kultur. Det er i tillegg flyttet stillinger fra enhet forvaltning til selvkost. Dette grunnet nye regler rundt selvkostberegning av stillinger som tilhører enheten.

12.2 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett	Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap	
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
6 Samfunnsutvikling							
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER		16.774	16.722	17.635	17.635	18.092	16.435
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER		34.839	22.839	22.839	22.839	24.954	28.580
3 SUM DRIFTSINNEKTER		-22.287	-15.687	-15.687	-15.687	-16.999	-25.582
SUM		29.326	23.874	24.787	24.787	26.047	19.433

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett	Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap	
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
6 Samfunnsutvikling							
60 Fellestjenester samf utv		514	514	1.001	1.001	-1.852	912
61 Forvaltning		2.980	2.980	2.980	2.980	3.861	2.447
62 Eiendom		10.141	10.141	10.567	10.567	12.592	5.109
64 Kommunalteknisk drift		5.611	5.559	5.559	5.559	5.304	4.401
65 Kultur og idrett		4.053	4.053	4.053	4.053	5.042	5.075
66 Samfunns og næringsutvikling		6.027	627	627	627	1.100	1.489
SUM		29.326	23.874	24.787	24.787	26.047	19.433

Fordeling sektor Samfunnsutvikling

(i 1.000 kr)	2022	2023	2024	2025
Tiltak - Samfunnsutvikling	4.422	-978	-65	-65
Fiberutbygging				
Næringsstøttefond - fra 2013 (1186)	5.400	-	-	-
Prosjektlederstilling reduksjon				
Teknisk kontor (6111)	-487	-487	-	-
Eiendomsforvaltning (6215)	-426	-426	-	-
Økning billettpriser kino				
Kino (1251)	-65	-65	-65	-65

KOMMENTARER PÅ ENDRING FRA 2021

Lønn inkl. sos. utgifter og refusjoner, endringer

Antall årsverk er uendret fra 2021 til 2022 mens lønnskostnaden reduseres med ca. kr. 1,1 mill. Det avsettes kr. 0,89 mill. fra drift til investering som skyldes stor grad av egeninnsats i investeringsprosjektene.

Det er overført lønnsmidler til selvkostområdet fra enhet forvaltning i henhold til nye krav for føring av selvkostområdene.

Driftsutgifter

Driftsutgiftene øker totalt med ca. kr 11 mill. fra 2021 til 2022.

Økningen skyldes i stor grad fiberutbygging som er planlagt i kommunen for 2022. Kostnaden for fiberutbyggingen er på kr 12 mill.

Driftsinntekter

Driftsinntektene øker med kr 5,2 mill. fra 2021 til 2022. Dette er primært tilskudd til fiberutbygging. Tilskuddet utgjør i overkant av kr. 6 mill.

Budsjettforutsetninger 2022

Vi kan opprettholde normal løpende drift av kommunens eiendommer med dagens budsjett med unntak av gjennomføring av større vedlikeholdsoppgaver. Dette kan vi gjøre under forutsetning av store oppgraderinger/nybygning av formålsbygg i årene fremover.

Enhet forvaltning og VAR området er i stor grad selvfinansierende gjennom gebyrer. Kostnaden på gebyrene reguleres i takt med økte driftskostnader på oppgaven.

KOMMENTARER TILTAK

- Prosjektlederstilling reduksjon på ansvar 6111 og 6215
På bakgrunn av mange store investeringsprosjekt, flytter vi ressurser ut av drift og inn i investeringsprosjekter. Dette reduserer driftskostnaden for 2022 med 0,9 mill. kr.
- Fiberutbygging
Det planlegges fiberutbygging i kommunen for 2022 i noen utsatte grender. Finansieringen skjer under drift siden det ikke er t kommunalt formål rettet mot egne tjenester. I tillegg til at vi får tilført eksterne midler til utbyggingen, foreligger det en egeninnsats. Denne er på kr. 5,4 mill. og trekkes fra næringsfond.
- Økning billettpriser kino
Billettprisene økes tilsvarende billett pris for bygdekinoen som det er naturlig å sammenlikne seg med, tilsvarende kr 100 for barn, kr 120 for voksne. Dette vil kunne gi en merinntekt på kr. 0,065 mill. årlig.

12.3 MÅLSETTINGER

Fokusmål	Måleindikatorer	Tiltak 2022	Ønsket resultat	Laveste aksepterte resultat	Ikke godkjent resultat	Resultat 2022
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Sikre god tertialrapportering gjennom året som fanger opp vesentlige endringer.	+/- 2 % avvik	5 % avvik	>5 %	
	Salg av eiendom	Gjennomføre salg av kommunal eiendom	kr 4 mill.	kr 3 mill.	kr 2 mill.	
Personal	Sykefravær	Sikre god tilrettelegging og godt arbeidsmiljø.	< 4 %	5 %	6 %	
God kvalitet	Brudd i vannleveransen - snitt timer per år per innbygger	Målsettes iht. oppgradering i saneringsplanen.	0-3 t/år/innb.	3-4 t/år/innb.	>4 t/år/innb.	
	Antall registrerte avvik på behandlingstid på byggesaker innenfor gjeldende lovverk.	Gode rutiner og prosedyrer.	< 1	5	10	

13 SELVKOST

13.1 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

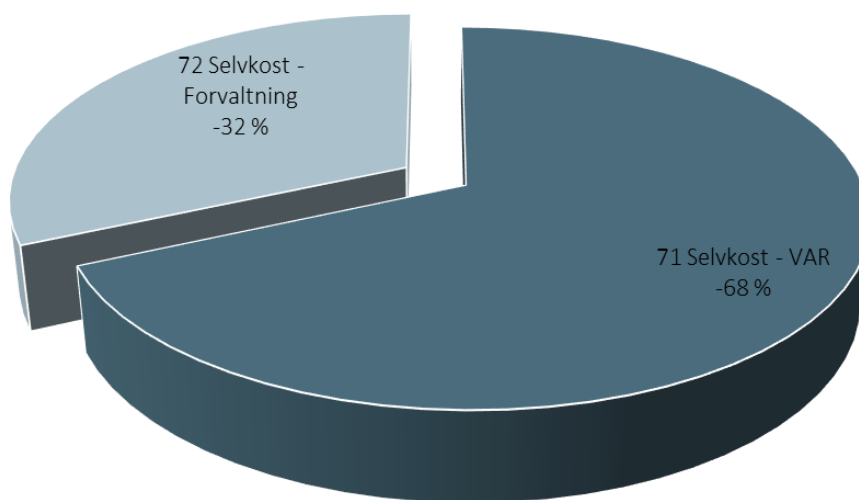
Stor-Elvdal kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene.

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett	Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap	
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
7 Selvkost							
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER		4.020	4.422	4.314	4.418	2.885	2.519
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER		11.879	12.631	13.046	13.572	11.126	9.386
3 SUM DRIFTSINNTEKTER		-17.606	-18.792	-19.131	-19.797	-15.147	-13.481
SUM		-1.707	-1.739	-1.771	-1.807	-1.136	-1.577

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett	Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap	
		2022	2023	2024	2025	2021	2020
7 Selvkost							
71 Selvkost - VAR		-1.167	-1.199	-1.231	-1.267	-1.136	-1.577
72 Selvkost - Forvaltning		-540	-540	-540	-540	-	-
SUM		-1.707	-1.739	-1.771	-1.807	-1.136	-1.577

Sum i oversikten over har et avvik mot budsjettskjema 1B noe som skyldes avskrivninger og bruk /avsetning av fond.

Fordeling selvkostområdet

Selvkostområdet er kommentert i vedlegg 1.

Endring av regnskapsprinsipp om føring av indirektekostnader jf. kostraveilderen gjør at dette området nå fremstår med et overskudd som tidligere har blitt bokført som indirekte kostnader.

14 INVESTERINGER

14.1 BEVILGNINGSOVERSIKT – INVESTERING

(Tall i 1.000 kr)	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
	2022	2023	2024	2025	2021	2020
Investeringer i varige driftsmidler	69.328	77.013	49.700	16.500	49.920	29.506
Tilskudd til andres investeringer	-	-	-	-	300	1.328
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	760	760	760	760	1.000	1.519
Utlån av egne midler	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	985
Avdrag på lån	790	790	790	790	790	-
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	72.378	80.063	52.750	19.550	53.510	33.338
Kompensasjon for merverdiavgift	-12.520	-14.100	-9.000	-2.000	-6.445	-4.700
Tilskudd fra andre	-	-25.000	-	-	-	-500
Salg av varige driftsmidler	-3.250	-3.000	-3.000	-	-5.000	-4.139
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-	-
Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-790	-790	-790	-790	-790	-
Bruk av lån	-55.058	-36.413	-39.200	-16.000	-33.575	-14.776
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-71.618	-79.303	-51.990	-18.790	-45.810	-24.115
Videreutlån	-	-	-	-	-	-
Bruk av lån til videreutlån	-	-	-	-	-	-
Avdrag på lån til videreutlån	-	-	-	-	-	1.146
Mottatte avdrag på videreutlån	-	-	-	-	-	-2.141
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	-	-	-	-	-	-995
Overføring fra drift	-760	-760	-760	-760	-	-
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-	-	-	-	-	905
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-	-	-	-	-7.700	-921
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	-	2.567
SUM OVERFØRING FRA DRIFT OG NETTO AVSETNINGER	-760	-760	-760	-760	-7.700	2.551
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (UDEKKET BELØP)	-	-	-	-	-	10.780
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (UDEKKET BELØP)	-	-	-	-	-	-459

14.2 BUDSJETTSKJEMA 2B – INVESTERINGSBUDSJETT, FORDELING

	Budsjett		Økonomiplan	
	2022	2023	2024	2025
1 Administrasjonen	4.740	3.000	1.000	-
011192 SÅTE investeringer	2.740	1.500	1.000	-
011193 Endring/bytte av lkt samarbeid	-	1.500	-	-
012101 Tjenestebiler (bytte/nye)	2.000	-	-	-
6 Samfunnsutvikling	63.513	71.413	45.000	10.000
061403 Prosjektslederressurs, Samfunnsutvikling	913	913	-	-
062108 Ombygging sikkerhet NAV, Myrvang/OSK	2.500	-	-	-
062110 Forprosjekt nytt kommunehus	100	500	5.000	10.000
062501 Nye omsorgsboliger (2015)	10.000	50.000	40.000	-
062636 Nye lokaler Fritidsklubben	8.000	-	-	-
062703 SEUS - Svømmehall, rehabilitering og oppgradering	20.000	-	-	-
062704 Oppgradering svømmehall og gymbygg	20.000	13.000	-	-
065205 Utskifting av gatelys	-	7.000	-	-
066401 Digitalisering - eiendomsarkiv	2.000	-	-	-
7 Selvkost	1.075	2.600	3.700	6.500
063103 Vann - reservevannkilde	-	200	300	3.100
063104 Vann og Avløp - Oppgradering SD anlegg	375	-	-	-
063105 Vann - ledningsnett	400	400	400	400
063106 Vann - oppgradering vannverk Steinvik	-	800	-	-
063107 Vann - sonevannmåler	-	-	2.000	-
063109 Vann - ledningsnett Bøveien	-	-	1.000	-
063110 Vann - ledningsnett Øvre Båsrøstvei	-	-	-	3.000
063203 Spillvannsledning Østerdalsbruket	300	1.200	-	-
Totalsum	69.328	77.013	49.700	16.500

BESKRIVELSE AV TILTAK I INVESTERINGSBUDSJETTET

VIDEREFØRING FRA TIDLIGERE INVESTERINGSBUDSJETTER:

Dersom det er noen prosjekter som pågår over flere år blir dette justert fra 2021, jf. egen sak som fremmes for kommunestyret 14. desember 2021. Disse må eventuelt innarbeides i årsbudsjettet 2022.

ADMINISTRASJON

Såte – investeringer (prosjekt 011192)

Såte-samarbeidet har flere prosjekter som er i gang og som er overført fra 2021, det er også lagt inn nye prosjekter for 2021 nærmere redegjørelse i eget vedlegg om SÅTE lkt-samarbeidet.

Tjenestebiler (prosjekt 012101)

Kommunen har et økende behov for tjenestebiler. Det er også et behov for en større utskifting av de eldste tjenestebilene som kommunen eier. Det vil til enhver tid være en vurdering av behovet for antall tjenestebiler å bruksområder og spesielt om e-biler ved neste utskifting. Det er avsatt 2,0 mill. i 2022 og må vurderes løpende i resten av økonomiplan periode.

SAMFUNNSUTVIKLING

Prosjektlederressurs, samfunnsutvikling (prosjekt 061403)

Utgiftene til denne stillingen vil bli fordelt på de ulike prosjektene, det er budsjettert kr 0,9 mill. i 2022, og 0,9 mill. i 2023.

Ombygging sikkerhet NAV, Myrvang/OSK (prosjekt 062108)

Gjennom møter med NAV i forbindelse med avklaringer rundt videre leieforhold i dagens lokaler, ble det stilt krav til sikkerhet og tilpasninger i henhold til NAV's standarder. Dette omfattet et sett av tilpasninger som ikke er tilfredsstillende i dagens lokaler. For å imøtekomme NAV ble det gjennom 2021 gjennomført tegninger og kravspesifikasjoner tilpasset disse. Det gjennomføres forhandlinger om ny kontrakt ved utgangen av 2021. For å imøtekomme disse endringene utløser det en kostnad for kommunen på ca kr 2,5 mill. fratrukket NAV's tilskudd. Det er budsjettert kr. 2,5 mill. til 2022.

Forprosjekt nytt kommunehus (prosjekt 062110)

Det var budsjettert med kr. 1,25 mill. i 2018, men disse midlene er ikke brukt og er tidligere forskjøvet. Forprosjekt og behovskartlegging ble planlagt gjennomført vinteren 2019/2020. Men pga. vakanser i stillinger har det ikke vært mulig å gjennomføre dette. Avsatt midler forskyves til kr 0,1 mill. i 2022, kr 1,5 mill. i 2023, kr 5,0 mill. i 2024 og 10,0 mill. i 2025.

I tidligere økonomiplaner har det vært avsatt midler til ventilasjon midt del Myrvang og fasade til mur Myrvang. Disse prosjektene utgår som egne prosjekter og må sees i sammenheng med prosjekt nytt kommunehus.

Nybygg alders-/omsorgsboliger (prosjekt 062501)

Prosjektet ble påbegynt i 2014/2015 og KS 24.08.2015 sak 15/27 vedtok «I den videre utredningen av boliger for heldøgns pleie og omsorg velger Stor-Elvdal kommune å bygge nye omsorgsboliger med tilhørende fellesarealer».

I KS 22.06.2016 sak 16/31 ble det fattet følgende vedtak: «Granheim alderspensjonat rives, og arbeidene gjennomføres som en del av prosjektet med bygging av nye omsorgsboliger. Det tas nærmere stilling til finansiering som en del av den videre prosessen».

Etter at det den 03.02.2016 ble vedtatt plassering av boligene ved Moratunet sykehjem, så ble det aktuelle området regulert. Ny reguleringsplan ble vedtatt 09.11.2016. Arbeidet med prosjekteringen av de nye boligen startet opp i 2017 og prosjektet ble lagt ut på anbud høsten 2019. Stor-Elvdal kommune fikk ikke inn noen tilbud. Som følge av den mislykkede konkurransen for de nye omsorgsboligene ble det fremmet ny sak til KS 15.04.2020 sak 20/20 hvor det ble fattet vedtak om at Rådmannen gis i oppgave å endre konkurransen for de nye omsorgsboligene i Stor Elvdal. Høsten 2020 var prosjektleder og prosjektgruppe på plass. Prosjektet endret karakter til også å omfatte nytt legesenter dels ved utnyttelse av eksisterende Moratunet og dels ved etablering av nytt tilbygg.

Prosjektering og kravspesifikasjon gjennomføres i 2021 med forventet bygge start i 2022. Tilskuddet fra Husbanken er ikke tallfestet og ut fra estimerte kostnader ble det avsatt kr 20 mill. i 2020 og kr 68 mill. i 2021. Med bakgrunn i nytt vedtak forskyves budsjetterte midler til kr 10,0 mill. i 2022, kr 50,0 millioner i 2023 og kr. 40,0 mill. i 2024.

Ny barnehage (prosjekt 062703)

Det ble i kommunestyremøte 20.12.2017 vedtatt at det skal bygges ny barnehage. Jf. kalkyler i saksfremlegg ble det avsatt kr. 2,0 mill. i 2019 og 28,0 mill. i 2020. Det ble den 19.06.2019 avklart plassering av barnehage på tomt ved tidligere videregående skolen. Prosjektet ble igangsatt våren 2021 med forventet ferdigstilling og overtagelse sommeren 2022. Det er budsjettert kr 20 mill. til 2022.

SEUS - Svømmehall, rehabilitering og oppgradering (prosjekt 062704)

Det ble i 2020 avsatt kr. 0,3 mill. til et forprosjekt rehabilitering og oppgradering av svømmehall. Det er utarbeidet en tilstandsanalyse for bassenget m/garderobeanlegg. Med bakgrunn i ble det fremmet sak til politisk behandling i KS 15.04.2020 – sak 20/16 hvor det ble vedtatt at Stor-Elvdal kommune starter opp arbeidet med renovering av bassengbygget ved ungdomsskolen. Kostnadene ved renovering av bygget er i saken estimert til kr 30,3 mill. inkl. mva. Det skal i tillegg utredes muligheter for, og søke om tilskudd til prosjektet fra Tippemidler, Enova eller andre tilskuddsordninger. For å få redusert energikostnader er det vurdert ulike oppvarmingskilder og det er gjennomført boring av testbrønn med termisk responstest. Dette ble avsluttet iløpet av 2021 uten ønsket resultat. Prosjektet blir detaljprosjektet iløpet av 2021 med forventet oppstart iløpet av inngangen på 2022.

I tidligere økonomiplaner har det vært avsatt midler til ventilasjon/tak gymbygg og utskifting av panel/vinduer i gymbygget. Disse prosjektene utgår som egne prosjekter og må sees i sammenheng med prosjekt Svømmehall, rehabilitering og oppgradering.

For videre arbeid budsjetteres det iht. vedtak fra KS 15.04.2020 kr 20,0 mill. i 2022 og kr 13,0 mill. i 2023.

Nye lokaler til Fritidsklubben (prosjekt 062636)

Stor-Elvdal kommune sa opp leieavtalen med Firkanten Eiendom fra og med 30.06.2020. Kommunestyret behandlet den 17.06.2020 i sak 2020/42 Nye lokaler til Stor-Elvdal fritidsklubb hvor det ble vedtatt: *Storgata 113 totalrehabiliteres og bygges om til flerbrukssenter for fritidsklubb, frivilligsentral, lag og foreninger.* Det er gjennomført kravspesifisering og ferdig tegnet i løpet av 2021. Det er gjennomført anbudskonkurranse og forventet oppstart er i løpet av 2021. Ferdigstilles sommeren 2022. Budsjetterte midler for 2022 er kr. 8,0 mill.

Digitalisering – eiendomsarkivet (prosjekt 066401)

Digitalisering av eiendomsarkivet har blitt skjøvet på i økonomiplanen i mange år. Det ble utført en analyse av eiendomsarkivet høsten 2019. Kravspesifikasjon og anbudskonkurranse er gjennomført i 2021. Det forventes oppstart ved årsslutt i 2021 med forventet ferdigstilling i løpet av 2022. Budsjetterte midler forskyves med kr 2,0 mill. i 2022.

SELVKOST – VAR

Det er foreslått en investering på 13,9 mill. kroner netto innenfor vann og avløp i økonomiplanperioden.

Vannforsyning –utredning av reservevannkilde for Koppang (prosjekt 063103)

Dublering av vannledningen under Glomma var et pålegg fra Mattilsynet med frist i 2018. Prosjektet er i idéfasen, og kommunen er i dialog med Mattilsynet og konsulent for å se på muligheten for en reservevannkilde på østsiden av Glomma istedenfor dublering. To uavhengige kilder vil redusere konsekvensene av kvalitetsendringer og i tillegg øke leveringssikkerheten. Prosjektet er påbegynt men må skyves på. Det er budsjettert kr 0,2 mill. i 2023, kr 0,3 mill. i 2024 og kr 3,1 mill. i 2025.

Oppgradering av sentralt driftsovervåkningsanlegg (6311 og 6321) (prosjekt 063104)

Kommunikasjonen mellom tekniske anlegg som vannverk, høydebasseng, pumpestasjoner og SD-anlegget i brannstasjonen går via radiosamband. Dette er eldre teknologi og vi kan få problemer med å anskaffe reservedeler hvis det skulle bli nødvendig. Derfor ønsker vi å kommunisere via 4G eller fiber der det er mulig. To avløpspumpestasjoner er oppgradert i 2021 og resten av de tekniske stasjonene tas i 2022. Det er budsjettert kr 0,375 mill. i 2022.

Oppgradering Vann og Avløp – ledningsnett (prosjekt 063105)

Gjelder midler for mindre oppgraderinger av vann og avløpsledninger. Det er budsjettert kr 0,2 mill. på vann og 0,2 mill. på avløp hvert år i økonomiplanen 2022 - 2025.

Avløp – sanere spillvannsledning nord for Østerdalsbruket (prosjekt 063203)

Spillvannsledningen i dalen nord for Østerdalsbruket må saneres. Det er budsjettert kr 0,3 mill. i 2022 og kr 1,2 mill. i 2023.

15 TILTAK SOM IKKE BLE VALGT

(i 1.000 kr)	Budsjett	Økonomiplan		
	2022	2023	2024	2025
Tiltak som ikke er valgt i denne budsjettversjonen				
Oppvekst og utdanning				
Reduksjon skolefrukt				
Fellestjenester grunnskoler (1116)	-126	-126	-126	-126
Helse og velferd				
Reduksjon ytterligere 4 sykehjemsplasser				
Sykehjem - administrasjon (3221)	600	600	600	600
Sykehjem - korttidsavdeling (3223)	-2.099	-2.099	-2.099	-2.099
Samfunnsutvikling				
Reduksjon fri skyss ungdom under 18 år				
Fritidsklubb (1271)	-50	-50	-50	-50
Reduksjon løypetilskudd lag/foreninger				
Idrettslag og anlegg (1283)	-80	-80	-80	-80
Reduksjon tilskudd Anno Museum				
Museum (1261)	-	-150	-150	-150

Reduksjon Skolefrukt

Gratis skolefrukt bortfaller med en besparelse på kr 126.000

Reduksjon av ytterligere fire sykehjemsplasser

I tillegg til begrunnelse som nevnt ovenfor kan nevnes at det er en nasjonal og lokal målsetting å utsette behovet for sykehjemsplass ved å gi helsetjenester i hjemmet. En reduksjon av ytterligere fire plasser vil medføre redusert bemanning som vil gi en besparelse på kr 1,5 mill. En konsekvens av dette vil imidlertid være økt trykk på hjemmebaserte tjenester og dette er det ikke tatt høyde for i tiltaket.

Reduksjonstiltak Samfunnsutvikling

Tiltak på å fjerne fri skyss fra klubben på fredagskvelder og reduksjon av løypetilskudd er ikke innarbeidet i rådmannens budsjett.

SÆRUTSKRIFT - BEHANDLING I KOMMUNESTYRET PS 2021/86

Økonomiplan 2022-2025 med årsbudsjett 2022 for Stor-Elvdal kommune

Utvalg	Utvalgssaksnr.	Møtedato
Formannskapet	2021/59	24.11.2021
Kommunestyret	2021/86	14.12.2021

Vedlegg

1. Økonomiplan 2022-2025 med Årsbudsjett 2022 - Rådmannens forslag
2. Vedlegg 1 - Selvkost VAR Årsbudsjett 2022 Rådmannens forslag
3. Vedlegg 2 - IKT samarbeidet SÅTE - Rådmannens forslag
4. Kommunale gebyrer 2022 for Stor-Elvdal kommune
5. Godtgjøring ombudsmenn_forslag fom B2022_03.11.2021
6. Saksutskrift - Sak Se-33-21 Budsjett kontroll- og revisjonsarbeidet 2022
7. Budsjett kontrollutvalget 2022

Rådmannens innstilling:

1. Forslag til økonomiplan for 2022-2025 med årsbudsjett 2022 (bevilgnings skjema drift (pkt. 7.1), økonomisk oversikt drift (pkt. 7.3), bevilgnings skjema investering (pkt.14.1), vedtas. Årsbudsjettet vedtas med netto utgift for sektorene (budsjett skjema 1B pkt. 7.2).
2. Forslag til kommunale gebyrer 2022 for Stor-Elvdal kommune vedtas.
3. Det foretas følgende nye låneopptak i 2022:
Kr 53.537.000 som samlet lån eller spesifisert til enkelte investeringer, serielån med vektet avdragstid i henhold til investeringenes gjennomsnittlige levetid. Det brukes av ubrukte lånemidler til videreutlån i 2022.
Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån der det kan oppnås best betingelser og signere gjeldsbrev.
4. Forslag til handlingsregler vedtas i hht pkt. 3.9 i økonomiplan 2022-2025 med årsbudsjett 2022.
5. Kommunestyret gir i flg. kommuneloven § 14-5 rådmannen budsjettfullmakter i henhold til nytt økonomireglement (egen sak i Kommunestyre 14.des 2021).
6. Overføring fra KF kommuneskogen i 2019 på 8,0 mill. kroner omdisponeres fra helsehus jf KS-vedtak til generelt disposisjonsfond og anvendes på lik linje med de andre frie midler.

Formannskapets behandling i møte 24.11.2021:

Ap v/ Terje A. Hoffstad fremmet følgende tilleggsforslag:

- * Til formannskapets disposisjon 500.000
- * Tilskudd samfunnshusene / grendeutvalg 150.000

(Etter en perioden med liten mulighet for aktivitet)

Forutsettes dekket av forventet tilleggsbevilgning på fremlagt statsbudsjett.

Votering: Det ble stemt over hvert punkt. Tilleggsforslag fra Ap v/ Hoffstad ble vedtatt med 6 mot 1 stemme.

SV v/ Ane Eriksen Hamilton fremmet følgende tilleggsforslag:

- * Pris på kinobiletter justeres til kr. 70 for barn og 150 for voksne
- * Punkt 5 i rådmannens forslag til vedtak strykes
- * Formannskapet ber rådmannen om å utrede en behovsprøvd ordning for kompensasjon av utgifter som følge av pålegg etter tilsyn av spredte avløpsanlegg. Dette ses i sammenheng med tilskuddsordninger fra Husbanken.

Votering: Det ble votert over hvert punkt. SV sitt tilleggsforslag pkt. 1 og 2 ble enstemmig vedtatt. SV sitt tilleggsforslag pkt. 3 ble vedtatt med 6 mot 1 stemme.

Votering: Det ble til slutt votert over rådmannens forslag til vedtak med de vedtatte tilleggsforslagene, som ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet sin innstilling til kommunestyret:

1. Forslag til økonomiplan for 2022-2025 med årsbudsjett 2022 (bevilgningsskjema drift (pkt. 7.1), økonomisk oversikt drift (pkt. 7.3), bevilgningsskjema investering (pkt.14.1), vedtas. Årsbudsjettet vedtas med netto utgift for sektorene (budsjettskjema 1B pkt. 7.2).
2. Forslag til kommunale gebyrer 2022 for Stor-Elvdal kommune vedtas.
3. Det foretas følgende nye låneopptak i 2022:
Kr 53.537.000 som samlet lån eller spesifisert til enkelte investeringer, serielån med vektet avdragstid i henhold til investeringenes gjennomsnittlige levetid.
Det brukes av ubrukte lånemidler til videreutlån i 2022.
Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån der det kan oppnås best betingelser og signere gjeldsbrev.
4. Forslag til handlingsregler vedtas i hht pkt. 3.9 i økonomiplan 2022-2025 med årsbudsjett 2022.
5. Overføring fra KF kommuneskogen i 2019 på 8,0 mill. kroner omdisponeres fra helsehus jf KS-vedtak til generelt disposisjonsfond og anvendes på lik linje med de andre frie midler.

* Til formannskapets disposisjon 500.000

* Tilskudd samfunnshusene / grendeutvalg 150.000

(Etter en perioden med liten mulighet for aktivitet)

Forutsettes dekket av forventet tilleggsbevilgning på fremlagt statsbudsjett.

* Pris på kinobiletter justeres til kr. 70 for barn og 150 for voksne

* Formannskapet ber rådmannen om å utrede en behovsprøvd ordning for kompensasjon av utgifter som følge av pålegg etter tilsyn av spredte avløpsanlegg. Dette ses i sammenheng med tilskuddsordninger fra Husbanken.

Kommunestyrets behandling i møte 14.12.2021:

Inkomne innspill / høringsuttalelser i forbindelse med budsjettet ble lagt frem på møtet.

Thor Arne Haug (H) fremmet følgende tilleggsforslag:

Det er forventet økt overføring fra Regjeringen til kommunene, for Stor-Elvdal i størrelsesorden 2,5 mill. Formannskapet har innstilt hvordan 650 tusen av disse skal prioriteres. Det er 500 tusen til formannskapets disposisjon og 150 tusen til grendehus og grendeutvalg.

- Posisjonen ønsker å redusere formannskapets disposisjon fra 500 tusen til 200 tusen.
- Posisjonen ønsker at det settes av 100 tusen til prosjektet PÅ VEI i samarbeid med SR Produkter, forslagsvis for å starte brukthandel.
- Posisjonen ønsker at Kommuneskogens gjeldende avtale med regnskapskontor videreføres, og at eventuelle framtidige endringer gjøres i dialog med kommuneskogens styre og daglig leder. Kostnadsberegnet til 300 tusen på kommunens budsjett. Denne kostnaden dekkes av disposisjonsfond siden vi ikke ønsker at vedtaket skal være avhengig av ekstra overføringer.

Forslag til vedtak:

- KF Kommuneskogens nåværende regnskapsavtale videreføres. Eventuelle framtidige endringer gjøres i dialog med kommuneskogens styre og daglig leder. Kostnader utover vedtatt kommunebudsjett dekkes fra disposisjonsfond.

Gitt at økte overføringer blir en realitet:

- Det settes av 100 tusen til PÅ VEI.
- Formannskapets fond reduseres fra 500 til 200 tusen
- Overskytende settes på disposisjonsfond

Verbalbestilling

Til neste kommunestyremøte ønskes følgende innspill fra rådmannen, gitt at økte overføringer blir en realitet:

- Tiltak som kan styrke skolen med kostnadsoverslag
- Forslag til plan for innkjøp beredskapsbåt og opprettelse av beredskapsfond flom og vassdrag med retningslinjer

Haug sitt forslag ble IKKE tatt opp til votering.

Ane Eriksen Hamilton (SV) fremmet følgende tilleggsforslag:

Gitt at økte overføringer blir en realitet:

- Formannskapets fond reduseres fra 500 til 200 tusen. Overskytende settes på disposisjonsfond.

Verbalbestilling (omforent med opposisjonen)

- Ordfører setter ned et ad hoc-utvalg for å komme i gang med prosjektet PÅ VEI, forslagsvis for oppstart av bruktbuikk

Så snart som mulig ønskes følgende innspill fra rådmannen, gitt at økte overføringer blir en realitet:

- Tiltak med kostnadsoverslag for å forbedre skolemiljø på bakgrunn av tilbakemelding om trivsel og mobbing.
- Forslag til plan for innkjøp beredskapsbåt og opprettelse av beredskapsfond flom og vassdrag med retningslinjer.

Votering: Formannskapet sin innstilling med Hamilton sitt tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i kommunestyremøtet 14.12.2021:

1. Forslag til økonomiplan for 2022-2025 med årsbudsjett 2022 (bevilgningsskjema drift (pkt. 7.1), økonomisk oversikt drift (pkt. 7.3), bevilgningsskjema investering (pkt.14.1), vedtas. Årsbudsjettet vedtas med netto utgift for sektorene (budsjettskjema 1B pkt. 7.2).
2. Forslag til kommunale gebyrer 2022 for Stor-Elvdal kommune vedtas.
3. Det foretas følgende nye låneopptak i 2022:
Kr 53.537.000 som samlet lån eller spesifisert til enkelte investeringer, serielån med vektet avdragstid i henhold til investeringenes gjennomsnittlige levetid.
Det brukes av ubrukte lånemidler til videreutlån i 2022.
Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån der det kan oppnås best betingelser og signere gjeldsbrev.
4. Forslag til handlingsregler vedtas i hht pkt. 3.9 i økonomiplan 2022-2025 med årsbudsjett 2022.
5. Overføring fra KF kommuneskogen i 2019 på 8,0 mill. kroner omdisponeres fra helsehus jf KS-vedtak til generelt disposisjonsfond og anvendes på lik linje med de andre frie midler.

* Til formannskapets disposisjon 500.000

* Tilskudd samfunnshusene / grendeutvalg 150.000

(Etter en perioden med liten mulighet for aktivitet)

Forutsettes dekket av forventet tilleggsbevilgning på fremlagt statsbudsjett.

* Pris på kinobiletter justeres til kr. 70 for barn og 150 for voksne

* Formannskapet ber rådmannen om å utrede en behovsprøvd ordning for kompensasjon av utgifter som følge av pålegg etter tilsyn av spredte avløpsanlegg. Dette ses i sammenheng med tilskuddsordninger fra Husbanken.

Gitt at økte overføringer blir en realitet:

- Formannskapets fond reduseres fra 500 til 200 tusen. Overskytende settes på disposisjonsfond.

Verbalbestilling (omforent med opposisjonen)

- Ordfører setter ned et ad hoc-utvalg for å komme i gang med prosjektet PÅ VEI, forslagsvis for oppstart av bruktbuikk

Så snart som mulig ønskes følgende innspill fra rådmannen, gitt at økte overføringer blir en realitet:

- Tiltak med kostnadsoverslag for å forbedre skolemiljø på bakgrunn av tilbakemelding om trivsel og mobbing.
- Forslag til plan for innkjøp beredskapsbåt og opprettelse av beredskapsfond flom og vassdrag med retningslinjer.

Bakgrunn

Økonomiplan 2022-2024 m/årsbudsjett 2022 legges frem for behandling i formannskapet den 24. november 2021 og kommunestyre 14. desember 2021.

I henhold til kommunelovens kapittel 14 skal det vedtas et årsbudsjett og en økonomiplan for 4 år, som omfatter hele kommunens virksomhet og gir en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret. Årsbudsjettet skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret. Budsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel. Formannskapets innstilling til årsbudsjett med de forslag til vedtak som foreligger, legges ut til alminnelig ettersyn 14 dager før behandling i kommunestyret.

Vurdering

Rådmannens forslag til budsjett og handlingsplan 2022 – 2025 er innrettet slik at kommunen holder en stø kurs framover der kommuneplanens hovedmål ligger til grunn.

Det er et stramt budsjett som i grove trekk viderefører dagens driftsrammer. Etter flere år med til dels kraftige kutt mener rådmannen at det er riktig å konsolidere driften på dagens nivå, så langt det er mulig innenfor de rammene kommunen har. Det er derfor i størst mulig grad unngått å gå inn på de store kuttene, i tillegg som enkelte muligheter for økte inntekter er pekt på. Dette er en bevisst prioritering som også er myntet på å skape mest mulig ro og stabilitet i organisasjonen neste år etter en turbulent og svært krevende periode.

Budsjettforslaget er basert på den avgåtte regjeringens forslag til statsbudsjett. Statsbudsjettet var i den restriktive enden av utfallsrommet som ble skissert i kommune-proposisjonen i mai. Rådmannen er spent på om den nye regjeringen og Stortinget vil styrke kommunenes økonomi. Vi har registrert at enkelte kommuner budsjetterer med en påplussing i sin budsjett allerede før statsbudsjettet vedtas i desember. Det har rådmannen i Stor-Elvdal også vurdert, men valgt å ikke gjøre. Dersom det skulle komme en tilleggsproposisjon til kommunene i desember, bør dette bidra til å styrke avsetning til disposisjonsfondet som alltid er under press.

For neste år foreslås det å sette av ressurser fra disposisjonsfondet til blant annet bredbåndsutbygging og maling av tre kirker. Strand, Evenstad og Atnosen kirke.

Samtidig forslår rådmannen å omgjøre vedtaket der det i 2019 ble vedtatt å bruke 8 mill. kroner av fond til bygging av omsorgsboligen. Bruk av fond er etter rådmannens vurdering ikke bedriftsøkonomisk hensiktsmessig med dagens gunstige pris på låneopptak av samme sum.

Stor-Elvdal har opparbeidet et økonomisk handlingsrom grunnet brukbar likviditet, god avsetning de senere årene til disposisjonsfond og lav gjeldsbelastning. Dette handlingsrommet tas nå i stor grad ut gjennom en høy investeringstakt. Med investeringene blir Stor-Elvdal mer attraktiv, men samtidig skal og må vi rasjonalisere driften når det bygges ny barnehage, fritidsklubb og frivillighetsentral, når svømmebasseng og gymsal blir påbegynt, sammen med rehabilitering av Nav - lokaler. Det forutsettes oppstart i prosjektet for nye omsorgsboliger og helsehus neste år. Enkeltprosjekt og summen av prosjekter vil kreve meget av egen organisasjon. Rådmannen foreslår derfor at deler av stillingene som direkte jobber inn mot prosjektene, delfinansieres med investeringsmidler neste år og i 2023. Med økte investeringer øker kommunens gjeld. I en periode med økende renter medfører dette at kommunens finanskostnader i form av renter og avdrag øker. Rådmannen advarer derfor mot vesentlige investeringene i årene som kommer, utover det som allerede ligger i økonomiplanen.

Oppvekstreformen trer i kraft 01.01.2022. Satsingen innenfor dette området må i større grad ses på tvers av sektorene. Kommunen er allerede godt i gang med å utvikle og forsterke det forebyggende arbeidet for barn og unge. Intensjonen med oppvekstreformen fra statens side er å gi kommunene incentiver og muligheter til mer forebygging og mer samarbeid på tvers av tjenester. Selv om reformen først og fremst regulerer barnevernet, er det enighet om at målene best oppnås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren.

Det må også være fokus på å utvikle det regionale tjenestesamarbeidet med kommunene i Sør-Østerdalen. Alle prognoser tilsier at kommunen verken har finansielle eller menneskelige ressurser til å levere tjenester på dagens nivå i fremtiden. Det vil derfor være nødvendig å forsterke kulturen og incentivene for innovasjon. Det er i hovedsak gradvis innovasjon i hverdagen som bør være hovedsatsingen, men kommunen skal være åpen for å være med på radikal innovasjon hvis anledningen byr seg. I forlengelsen av dette har Stor-Elvdal kommune sammen med SÅTE - kommunene og Elverum, Åsnes og Våler, innledet drøftinger med HIKT i Hamar denne høsten. Rådmannen anbefaler at Stor-Elvdal forsterker intensjonen med å tiltre et større IKT-samarbeid i 2022-2023, enten alene eller sammen med ovenstående kommuner. Hovedgrunnene er todelt, men det fremstår åpenbart at stordriftsfordeler og utviklingskraft krever et langt større samarbeid og kompetansemiljø enn det vi har vært en del av de senere årene. Kompetanse, IKT og digitalisering er viktige grunnpillarer for å evne innovasjon i vår kommune - og for å øke graden av selvhjulpenhet for våre innbyggere.

Kommunen må ta et helhetsansvar inn mot realisering av kommuneplanen.

Dialog med innbyggerne i stort og smått er viktig inn mot vitalisering av planen. Når vi samtidig hører at enkeltområder kan og må prioriteres, betyr ikke det at enkeltsaker automatisk må rykke frem i køen av saker vi skal prioritere. Resultatet kan bli at langsiktig utviklingsarbeid må vike, og at ressursene ledes for smalt i én retning. Det er ikke lett for rådmannen med en liten organisasjon rundt seg å holde fast ved det langsiktige, når det forventes at man skal kaste alt man har i hendene, for å rette opp i saker enkelte kommer over eller brenner for. Det betyr ikke at man ikke skal løfte frem saker som politiker, men ha forståelse for at ikke alt blir prioritert like høyt og umiddelbart.

Kommunesektoren 2022 – det økonomiske opplegget

I statsbudsjettet legges det opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter i 2022 med 1,6 mrd. kroner. Dette er helt nederst i det intervallet som ble angitt i kommuneproposisjonen for 2022. I tilknytning til realveksten kan det nevnes at anslaget for veksten i pensjonskostnader utover lønnsvekst i 2022 er nedjustert med 0,2 mill. kroner til 0,4 mill. kroner.

I kommuneproposisjonen var ikke noe av den angitte veksten i frie inntekter knyttet til statlige satsinger og prioriteringer. I statsbudsjettet har imidlertid regjeringen begrunnet 100 mill. kroner av veksten i frie inntekter med å legge til rette for flere barnehagelærere i grunnbemanningen (satsingen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage). Regjeringen viser videre til at denne satsingen må ses i lys av ambisjonen om at 50 pst. av de ansatte i barnehagen skal være barnehagelærere innen 2025. Videre begrunnes 75 mill. kroner av veksten med tiltak for barn og unges psykiske helse, herunder lavterskeltilbud (satsingen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse).

Det er ingen endring i måltallet for skattens andel av samlede inntekter, med andre ord skal disse også i 2022 utgjøre 40 prosent av samlede inntekter. Oppjusteringen av skatteanslaget som skjedde i kommuneproposisjonen og som videreføres til 2022 (2,7 mrd. kroner) medfører at det må foretas en omfordeling innenfor de frie inntektene, fra skatt til rammetilskudd. I tillegg forventes økning i skattegrunnlaget som følge av god sysselsettingsvekst i 2022 (1,4 prosent) samtidig som forventede utbytteinntekter er oppjustert. Forslag om å justere ned den kommunale skattøren med 1,2 prosentpoeng til 10,95 prosent må ses i lys av dette.

Tilskudd som innlemmes i rammetilskuddet 2022:

- Tilskudd som innlemmes i rammetilskuddet 2022:
- Barnevernsreformen
- Grunnskole - Ekstra naturfagstime, lærernorm
- Basistilskudd til fastleger
- E-helseløsninger
- Barnekoordinator.

Renteutvikling

Norges Bank presenterer fire ganger i året en pengepolitisk rapport med vurdering av finansiell stabilitet. Rapporten vurderer bl.a. utsiktene for renten og inneholder anslag for utviklingen i norsk og internasjonal økonomi. I tråd med komiteens vurdering tilsier prognosen for styringsrenten at renten skal stige videre de neste årene. Mot slutten av 2024 anslås renten å være 1,7 prosent. Rentebanen innebærer at renten settes opp litt raskere og ender på et litt høyere nivå enn tidligere anslått.

Pris- og lønnsvekst

Norsk økonomi går godt, det er stor investeringsvilje i bedriftene og arbeidsledigheten anslås å holde seg lav. Stramt arbeidsmarked og etterspørsel etter arbeidskraft setter press på lønningene. I statsbudsjettet for 2022 er det tatt høyde for en forventet lønnsvekst på 3,2

prosent og en prisvekst på konsum- og investeringer på ca. 1,6 prosent. Kommunal deflator er da beregnet til 2,5 prosent (lønn teller 2/3). Det vil si at av de frie inntektene til Stor-Elvdal kommune på 181 mill. kroner, er om lag 1,8 millioner kompensasjon for forventet pris- og lønnsvekst fra 2021 til 2022. Budsjettet for 2022 presenteres i 2021-priser, men det er avsatt 2,7 mill. kroner på sentral post til kompensasjon for lønnsoppgjøret for 2022. Økonomiplanen 2022-2025 presenteres i 2021-priser.

Fra 2021 til 2022 har vi forutsatt lønnvekst på 2,8%, og det ikke er lagt inn noen generell prisstigning. Det er innarbeidet en lønnsreserve på 2,7 mill. kr. i budsjettet for 2022.

Økonomisk balanse

Ny kommunelov presiserer kommunestyrets ansvar for langsiktig styring gjennom krav til etablering av finansielle måltall. Kommunestyret vedtok i 2018 økonomiske handlingsregler gjennom etablering av finansielle måltall, disse blir vurdert hvert år i forbindelse med budsjettvedtaket. Formålet med å etablere slike måltall og handlingsregler er å synliggjøre hva som skal til for å ha en sunn økonomi over tid, og for å benytte det som beslutningsgrunnlag i budsjett- og økonomiplanprosesser.

Kommunen har nådd målene i sum de to siste årene, men det har vært utfordrende og uforutsigbart pga pandemien. Driften viser et mindreforbruk i 2021 og har vært over måltallene for et netto driftsresultat > 1,75 prosent, hvor disposisjonsfondene har blitt styrket og overstiger >10 prosent, og gjeldsgraden av brutto driftsinntekter er stabil. Dette vil ikke fortsette i økonomiplanperioden.

Eiendomsskatt

Stor-Elvdal kommune har i dag eiendomsskatt og samlet skatteinngang i 2021 er ca 9,2 mill. kroner etter eiendomskattelovgivningen §3 a) *faste eiendomar i heile kommunen*. Bolig og fritidseiendommer har en promillesats på 4 mens næring og verker/bruk har 3 promille. Rådmannen har vurdert og opprettholde forutsetning om 4 promille på boliger og fritidseiendommer og en økning på 0,5 promille til 3,5 promille på næring og verker/bruk i sitt budsjettforslag.

Avgifter og gebyrer

Avgifter og gebyrer utgjør en mindre, men ikke ubetydelig, andel av kommunens inntekter. Dette er i hovedsak brukerbetaling for ulike tjenester som barnehage, SFO, pleie- og omsorgstjenester, husleieinntekter og kommunale eiendomsgebyrer. Nivået på avgifter og gebyrer fastsettes delvis gjennom statlige reguleringer og lovverk, delvis gjennom selvkostberegninger og i noen grad gjennom kommunens egne vedtak. Det vises til eget vedlegg (dokument) om selvkostgebyrer og eget vedlagt gebyrhefte for Stor-Elvdal kommune for 2022.

Startlån som boligsosialt virkemiddel

Stor-Elvdal har brukt startlånsordningen via Husbanken som et boligsosialt virkemiddel i ulik grad. Kommunen har en samlet utestående låneportefølje på om lag 7,3 mill. kroner mot snaut

50 lånekunder. Fra 2016 ble startlånsordningen gjennom Husbanken endret fra å være et toplån som kunne vurderes for alle grupper, til å bli en 100 prosent finansieringsordning for de som er «varig ute av stand til å skaffe bolig». Det har gjort at summene som årlig bevilges i startlån har økt betydelig. Det gis færre men større lån.

Stor-Elvdal kommune har i 2021 hatt en utlånsramme på 1,5 mill. kroner. I budsjettforslaget foreslås det ingen endring lånerammen i økonomiplanperioden.

Videreutlånsordningen er en låneordning med svært gunstige betingelser både hva gjelder renter og avdragstid. Retningslinjene for startlånordningen åpner for at det kan legges inntil 0,25 prosentpoeng påslag på gjeldende Husbankrente for å finansiere deler av forvaltningen av startlånordningen gjennom et rentepåslag. Rådmannen foreslår at det legges et rentepåslag på 0,25 prosent poeng på det renten Husbanken tilbyr overfor låntakerne for å finansiere oppfølgingen av ordningen. Lånebetingelsene vil fortsatt være av de beste i markedet.

Pensjon

Pensjonskostnadene har over flere år tatt en stadig større del av kommunens inntekter og driftsramme. For 2022 vil nivået ligge rundt 17,5 mill. kroner inkludert amortisert premieavvik på om lag 5,7 mill. kroner. Pensjonspremien til Kommunenes Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) vil være rundt 17,5 mill. kroner. Pensjonskostnadene vil utgjøre rundt 6,0 prosent av kommunens disponible ramme.

Endret pensjonsordning for medlemmer født i 1963 og senere, samt endring i samordning med folketrygden for medlemmer født i 1954 og senere, medfører et samlet lavere krav til premiereserve per 1.1.2020. Dette medfører at KLP har tilbakeført til sammen 23,2 milliarder av premiereserven til kommunene. Stor-Elvdal kommunes andel av tilbakeføring for pensjonsordningene utgjorde litt i overkant av 15,0 mill. kroner. Rådmannen har i budsjettet for 2022 innarbeidet en bruk av ekstraordinær tilbakeføring på 2,2 mill. kroner pr år som vil gi en redusert KLP sats i perioden.

Det er lagt opp til en pensjonssats i KLP fellesordning på 15,72 prosent (inkl. arbeidstakers andel), KLP sykepleierordning på 15,11% (inkl. arbeidstakers andel), og for ordningen i SPK er det lagt til grunn en pensjonssats på 10,37 prosent (inkl. arbeidstakers andel).

Drifts- og kapitaltilskudd til private barnehager

Kommunen har finansieringsansvar for private barnehager. Satsene for tilskudd til drift av private barnehager blir beregnet ut fra gjennomsnittlige driftsutgifter i kommunens egne barnehager. For Stor-Elvdal kommune beregnes satsene for 2022 med bakgrunn i kommunens regnskap fra 2020. Private barnehager har krav på 100 prosent av det de kommunale barnehagene får i offentlig finansiering.

Driftstilskuddene for de private barnehagene vil være:

Satser for kommunalt tilskudd 2022		Utfra regnskap
Satser driftstilskudd pr.heltidsplass 0-2 år		277 939
Satser driftstilskudd pr.heltidsplass 3-6 år		136 263
Kapitaltilskudd, statens satser		9 400
Tilskuddsprosent	2022	100,00 %

Kommunen skal gi kapitaltilskudd til private ordinære barnehager per heltidsplass på 9 400 kroner i 2022. Hvis den private ordinære barnehagen er ny eller har en stor økning i godkjent areal, skal kommunen gi barnehagen kapitaltilskudd per heltidsplass for dette arealet ut fra barnehagens godkjenningssår etter følgende tabell:

Godkjenningssår	Kr pr heltidsplass
Til og med 2013	9 400
2014-2016	17 100
2017-2019	18 900
2020-2021	20 900

Kapitaltilskudd per heltidsplass i nye barnehager eller barnehager med økning i godkjente areal.

Handlingsreglene

Kommunene skal utarbeide finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi er tatt inn i kommuneloven § 14-2, bokstav c.

Bestemmelsen innebærer en plikt for kommunestyret og fylkestinget til å fastsette finansielle måltall som hjelpemiddel i den langsiktige styringen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi. Med finansielle måltall siktes det til politiske målsettinger for kommunens eller fylkeskommunens økonomiske utvikling. Bestemmelsen må også ses i sammenheng med kommunestyrets og fylkestingets ansvar for en langsiktig økonomiforvaltning, jf. § 14-1, 1. ledd (generalbestemmelsen).

Handlingsregler/finansielle måltall i økonomiplanperioden;

	Regnskap 2020	Rev budsjett 2021	Budsjett 2022	2023	2024	2025
Resultatgrad	0,50 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %
Lånegjeld	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %
Disposisjonsfond	7,5 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %

Kommunens finansielle måltall beregningsnøkkel:

- Resultatgrad i % -netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter (økonomisk oversikt drift)
- Gjeldsgrad/Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond i % av brutto inntekt
- Likviditetsgrad > 2%

Konklusjon

I budsjettet er for 2022 det i størst mulig grad forsøkt å ta hensyn til de innspill som har kommet fram gjennom ulike møter med folkevalgte, dialogseminar og flere budsjettmøter med sektorlederne. Det er foreslått netto bruk av disposisjonsfond på 5,3 mill.kr. for 2022 vis alle tiltak blir gjennomført. I budsjettdokumentets innledning har vi redegjort for budsjettforutsetningen i økonomiplanen og budsjett 2022 med kjente rammer og forutsetninger. De ulike målsetningene kommer frem under sektorene sine presentasjoner, finans og planlagte investeringer.

Økonomiplan 2022-2025 med årsbudsjett 2022, kommunale gebyrer for 2022 foreslås vedtatt.

**Stor-Elvdal
kommune**